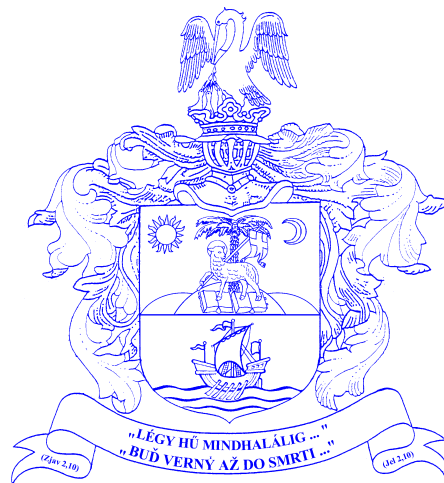


KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA



LXXVII. évfolyam

3. szám

Komárom, 2006. március

Ára 10 korona

A VILÁG ÉS ISTEN DICSŐSÉGE

A világ dicsősége az, amit a vágy gyűjt meg, ami a testet és a szívet faszcinálja, elbűvöli és fellelkesíti, az érzelmeket felizgatja és elragadja, ami a magasba csábítja és ingerli a becsvágyat, megerősíti és kielégíti az önzést. Pedig hát a világ dicsősége mulandó köd, pára, amint Salamon király írja: „*Hiábavalóságok hiábavalósága!*” (Préd 12,8). Az igazi dicsőség isteni vonása az alázatban van megrajzolva. Az igazi dicsőség az ő kegyes lehajlása a szegényekhez, a gyengékhez, a betegekhez, a nyomorultakhoz, az öregekhez, a gyámoltalanokhoz, hozzánk, elveszett bűnösökhöz.

Ez a „testté lett” dicsőség Krisztusban megérinti a belső emberünket, megújítja a halott lelkünket, magával visz bennünket egy csendes, mély imádatba. Ez Isten kegyelméről van megrajzolva, a jószágról a Fiában, akiben Ő gyönyörködik – a Messiásban, aki az alázatosságában lett nyilvánvalóvá. Az ő lény, Jézus szeretete és türelme, szelidsége és alázata, szívének ártatlansága változatlan, és az is marad az örökkévalóságban. „*Akiben nincs változás, sem fénynek és árnyéknak váltakozása*” (Jk 1,17b) – sem mikor a jászolban feküdt, sem mikor ács volt Názáretben, sem a Golgotán, sem pedig a mennyi világek trónusa kisugárzásában.

Isten önmaga felségét és fejedelemségét Jézus Krisztus alázatos voltában teszi nyilvánvalóvá: „*Ő Isten dicsőségének a kisugárzása*” (Zsid 1,3a), „*Ő a láthatatlan Isten képe*” (Kol 1,15a), aki „*megüresítette önmagát*” (Fil 2,7), s az örökös hajlandóság példáját mutatta a szolgálatra. Ez az ő messiási felsége, a hatalom megnyilvánulása sokkal nagyobb az ő hatalommal teli Igéjénél, amivel életre hívta az első teremtést. A „testté lett” ige által hatalmas a megvetett sarokkőben (Zsolt 118,22), nyilvánvalóvá tette magát a Megfeszítettben: új mennyet és új földet teremtett (Jel 21), egy dicsőségesebb új teremtést vitt véghez.

A tanítványok ezt nem értették egészen Jézus feltámadásáig (Mk 6,52; 8,17.21; 9,32). És, hogy mi volt az oka, hogy ezt nem értették meg? Az eredendő bűn: „*...olyanok lesztek, mint az Isten...*” (1Móz 3,5b). Ez homályosította el szívük látását, nehogy tisztán meglássák az igazságot. A gőg az, ami mindent elront és elhomályosít, az öntelt hiú tudat, hogy valamik vagyunk és bölcsességünk és ismeretünk van. Pedig „*...az Isten a gőgösöknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad*” (1Pt 5,5). Mennyire rá vagyunk utalva itt és minden időben a mi Urunkra és Üdvözítőnkre, Jézus Krisztusra!

Berecz István

K(árt)ékony „humor”

Hetek óta forrong (tüntet, nagykövetségi épületeket gyűjt fel) az iszlám világ – pár ártatlannak (?) indult rajz miatt. Egy dán lap karikatúrákat közölt prófétájukról, amivel állítólag a sajtószabadság határát próbálták tesztelni. A teszt sikerült. Mohamed látványa gyuttacssal a fején olyan indulatokat váltott ki, hogy beleremeg több földrész.

Viccelni csak azzal lehet, akinek van humorérzéke, de szent dologban még azzal sem. A mohamedánoknak Mohamed szent. Semmiféle fanatizmus nem tartok jónak, így a vallásit sem, de egy csöndes kérdést kiváltott belőlem az iszlamisták heves reagálása, ha úgy tetszik: „helytállása”. Mit tart a keresztyén (?) Európa szentnek, ha a dugába dőlt európai alkotmány előkészítése során a vezető politikusok hallani sem akartak Isten nevééről? Lehetséges válaszok: az individuumot, a személyiségi jogokat, a magántulajdont stb. Minek következtében nem csodálkozhatunk, ha keresztyén többségű (legalábbis gyökerű) országokban – a szólás szabadsága örven – nyugodtan lehet gúnyolni és háttérbe szorítani a Krisztus-követőket, keresztyén kurzust emlegetni, hátrányos helyzetbe hozni egyházi iskolákat, piedesztálra emelni a (homo)szexualitást, törvényesíteni az abortuszt, gyakorolni az eutanáziát, diszkriminációként felfogni a lelkiismereti szabadságot.

Az értékek eltolódtak, és tovább tolódnak; s ebbe a lagymatag állapotba kvázi keresztyénségünk juttatott bennünket. Mi már az ellen sem lépünk fel, ha nem egy más kultúra, hanem saját (szinte belső) köreinkből éri támadás a keresztyénséget, jelképeit, képviselőit. Ez – a sajtó- és szólásszabadság jegyében – szinte állandó jelenség. Itt tartunk. Ha saját gyökereink sem szentek...

(kőb)



JÉZUS

*Jézus szalmaszál
amibe kapaszkodunk
Jézus szakadék
amibe lezuhanunk*

*Jézus kötél
amit elengedünk
Jézus remény
amivel emelkedünk*

*Jézus hangszer
amivel megszólalunk
Jézus zene
amit elhallgatunk*

*Jézus tenyér
amivel adakozunk
Jézus kenyér
amit elfogadunk*

*Jézus penge
ami megsebesít
Jézus gyenge
aki megerősít*

*Jézus hatalom
a végeken
Jézusnak odaadom
az életem*

„Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak.“

Mikor Jézus, látszólag ellentmondáson, boldogoknak mondja a sírókat, azt mondhatnánk, hogy a szerencsétleneket tartja szerencsésnek; és ez az emberek számára minimum logikátlanak tűnik. De természetesen, amint az előző boldogmondásban sem akart Jézus minden szegénységet boldogítónak nevezni és az Isten országába való bejutás feltételévé tenni, úgy nem minden fájdalom és sírás jó előfeltétel arra a megvigasztaltásra, amit Jézus ígér. Pál apostol megkülönböztet Isten szerinti bánatot, ami bűnbánatra vezet és az ember sosem bánja meg, és világ szerinti szomorúságot, ami viszont halálra vezet (2Kor 7,8–10).

Boldogmondásunkban tehát főleg az elsőről, az Isten szerinti bánatról van szó, amit a saját bűnöm és népem bűnének a felismerése előz meg. Aki még nem sírt saját és a nép bűnei miatt Isten előtt, az tulajdonképpen nem is tudja, miről beszélünk. A hívők mindig is szenvedtek saját és környezetük bűnei miatt. Nemrég olvastuk Nehémiás könyvét, aki – amikor megtudta a jeruzsálemiek rossz helyzetét – ezt írta: „...napokon át ültem, sírtam és gyászoltam, böjtöltem és imádkoztam a menny Istene előtt” (1,4). A zsoltárirók sokszor sírnak saját bűneik és a nép bűnei miatt. „Könny patakzik szememből azok miatt, akik nem tartják meg törvényedet” (Zsolt 119,136). Jézus megsíratta Jeruzsálemet (Lk 19,41). Pál apostol maga miatt – „Én nyomorult ember!” (Róma 7,24a) – és azok miatt bán-

kodik, akik Krisztus keresztyének ellenesei (Fil 3,18).

Manapság egyes keresztyén körökben azt hangsúlyozzák, hogy a hitnek mindig örömben kell megnyilvánulnia. Nem szeretném azt állítani, hogy a hitnek nélkülöznie kell az örömet (Fil 3,1), de az, hogy a Lélek jelenlétét mindig a ragyogó, nevető arcnak kell nyilvánvalóvá tennie, minimum állapotunk félreértésének a jele: még nem vagyunk a célban, hanem csak úton odafelé, és „mi magunk is sóhajtozunk magunkban, várva a fiúságra, testünk megváltására” (Róma 8, 23b). A jelenhez hozzátartoznak a szen-



Rudolf Nehmer fametszete

vedések, jóllehet „nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, amely láthatóvá lesz rajtunk” (Róma 8,18). Majd akkor, amikor eljutunk a mennyi hajlékba, Isten „letöröl minden könnyet a szemünkről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak” (Jel 21,4).

Az ÚR színe előtt

Uram, eröm és hatalmam, menedékem és Megváltóm, várom sugallatodat, hogy hogyan értelek, milyen szavakkal kérjelek. Szeretnék úgy ténykedni, hogy megtetszszem neked. Mert tudom, mi békéltet meg Téged, mit nem vetsz meg: a mélyen alázatos lelket. Ez az igazi áldozat előtted, és Te elfogadod a bánatos és alázatos szívet. Uram, üdvösségem ereje, ne engedd, hogy azok közé keveredjem, akik csak egy ideig hisznek, de elszakadnak tőled, ha jönnek a kísértések. Te légy oltalmazóm a harcban, aki reménységem vagy a rossz időkben és segítségem a próbák óráiban. **Ámen.**

Augustinus

Jézus éppen a sírókat nyugtatja meg afelől, hogy megvigasztaltatnak. Mikor? – kérdezik sokan. Már ma is, ha fájdalommal nem magunkba zárkozunk, hanem Jézushoz megyünk. Ő minket, vezeklőket, akik hiszünk az ő kegyelmében, elfogad, hiszen azt mondta, hogy a mennyben nagyobb öröm lesz egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igaz miatt, akik azt gondolják, nincs szükségük bűnbánatra (Lk 15,1–7). Aki hisz Jézus Krisztusban mint Megváltójában, már ma vallhatja a *Kis káté* első fejeletének szavaival: egyetlen vigasztalásom életben és halálomban az, hogy „nem a magamé vagyok, hanem az én hűséges Üdvözítőmnek, a Jézus Krisztusnak a tulajdona, aki az ő drága vérével minden bűnömért tökéletesen eleget tett.” Vagy vallhatja Pál apostollal: „Áldott az Isten..., aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhatunk másokat minden nyomorúságban, azzal a vigasztalással, amellyel az Isten vigasztal minket” (2Kor 1, 3–4). De mivel egyelőre hitben élünk, nem látásban, a megvigasztaltatás teljességét majd azután kapjuk meg. Hiszen ebben a boldogmondásban is jövő időben van szó a vigasztalásról.

Ezért a sok nehézséggel kijelölt utunkon ne veszítsük szem elől a célt, mert „a jelen szenvedései nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, amely láthatóvá lesz rajtunk” (Róma 8,18). Majd azután, ha meglátjuk Őt színről színre, teljesedik be az ígért: „...örülni fog a szívetek, és örömtöket senki sem veheti el tőletek” (Jn 16,22b). Csak ilyen megközelítésből érthetjük meg ezt a boldogmondást is.

Ján Janovčík

A keresztség sákramentuma

Nem árt, ha tudjuk, mit miért teszünk

Épp a templomból tartottam kifelé, amikor az utcán megszólított egy ifjú pár:

– Atya, mikor kereszteli meg a gyerekünket? Köszönök, majd leplezett mosollyal, kedvesen eligazítom őket a pár száz méterre levő katolikus templomhoz, tudomásom szerint ott találják még a kollégát. De ők nem mennek oda, mondják, hiszen most egy csapásra lerendezhetnék a dolgot, hiszen a kicsi gyermekük is velük van.

Már csak az én egyházi „szolgáltatásom” hiányzik. De az határozottan. Lelkészhöz méltóan, továbbra is kedvesen kérdezem tőlük, hogy miért szeretnék megkereszteltetni a gyermeküket.

– Ez meg milyen kérdés? – csattan fel a feleség. – Hát nem maga a pap?!

De igen, az lennék (sőt bűneim, hibáim ellenére akár lelkész is – de ebből ők most alighanem vajmi keveset éreznek), és éppen ezért kötelességemnek érzem megkérdezni, hogy amit tenni szándékoznak, az milyen indíttatásból fakad. Talán kezdem már a tűrőképességük határát súrolni, de a „menjünk!”, „hagyjad!”, „ez nem igazi pap, nemhogy örülne neki, hogy pénz áll a házhoz” kijelentések hallatán azért még teszek egy próbát, hiszen senki sem ígért könnyű szolgálatot és kötelességemnek is érzem, hogy segíteni próbáljak. (Már az is elszomorító tény, hogy sokan ezt tudatosítják először: fizetni kell érte, a keresztség pénzért megvehető.)

Amikor újra kérdezem a szándékuk okát, csodálkozó választ kapok: – Hát minden kisgyermeket meg kell keresztelni. Nem? – Nem – válaszolom.

S az etióp kincstárnok hitből fakadó döntésére gondolok, és bár a szavak indokolatlan tekergetése helyett a nemes igei egyszerűséget szeretem, elkezdem magyarázni egy profán példán keresztül a tényeket, hogy amennyiben valaki úgy dönt, hogy egy irodalmi társaság, politikai párt vagy akár a vadászszövetség tagja szeretne lenni, a társaság első kérdése, amit neki szegznek majd, az lesz, hogy miért. Higgyék hát el, magyarázom tovább, hogy nem kérdezek semmilyen istentelen dolgot azzal, ha a képviselt gyülekezettel a hátam mögött tudni szeretném a választ, már csak azért is, mert a keresztség sákramentumának kiszolgáltatása által a kis jövevény a gyülekezet tagjává válik.

Tudni szeretném, de a kérdés sokszor válasz nélkül marad. Sok esetben rejtve marad – még a kereszteltetésre vágyó család előtt is. Érezni lehet sokszor, hogy vannak, akik meg sem beszélnek otthon a keresztelés miéért, s ha meg is beszélnek, nagyon gyakran a nagyszülők óhaját teljesítik vele, vagy saját babonás elvárásaik teljesülését várják tőle.

Ám a keresztségnél nem a homlokon két másodperc alatt végigcsorgó víz által válik a gyermek szentté, a gyülekezet tagjává vagy az elvárásoknak „megfelelően” bebiztosított, babonától mentes gyermekké, hanem fontos a szülők által vállalt, kimondott és teljesítendő fogadalom mindennapi megélése is. Rádásul még úgy sem biztos, hogy újjászületett életű ember lesz belőle.

Az etióp kincstárnok újjászületett életű ember lett, s vele együtt feltételezhetően még mások is az ő háznépe közül. Olvasott Jézus értünk hozott szeretetteljes áldozatáról, Fülöp meg is magyarázta azt, amit nem értett, majd amikor felismerte ez az etióp ember, hogy bűnben él és csakis Jézus lehet élete szabaddítója, akkor megkeresztelkedett. Jézus nevére. „Íme itt a víz! Mi akadály a annak, hogy megkeresztelkedjem?” (Ezt mondta neki Fülöp: »Ha teljes szívedből hiszel, akkor lehet.« Ő pedig

így válaszolt: »Hiszem, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia«)” (ApCsel 8,36b–37).

Tudom, Jézus meghagyta tanítványainak, hogy: „Menjetelek el tehát, tegyetek tanítvánnyá minden népet”, de az igének folytatása is van: „megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében” (Mt 28,19).

Amikor valakit a keresztség sákramentumában részesítünk, az tulajdonképpen olyan, mint az a versenyző, aki lehetőséget kap a startvonalhoz állni, és aki futása után remélhetőleg célba is ér. A kérdés csak az, hogy miért szeretne rajtvonalhoz állni az, aki előtte eldöntötte már, hogy nem is akar futni, illetve az, aki nem döntötte el, hogy futni is fog. Hiszen annak nem kell rajtvonalhoz állnia, aki szenved a futástól...

Az ifjú pár végig sem hallgatta, miről szól a keresztség és ki a szerzője. Ők csak kereszteltetni szerettek volna, mint sokan mások. Mert hátha tényleg létezik Isten, s akkor az én gyermekem ne legyen pogány – vallja a hitetlen közgondolkodás.

Az ilyen babonás tévhitiek eloszlatásához nagy hitre és sok türelemre van szükség. No meg a szólás lehetőségére. Isten adjon hát lehetőséget, minél többet, meg erőt ehhez a munkához mindenkinek, a szülőknek és nagyszülőknek is! Tudom, nem egyszerű, nem könnyű feladat. Nem egyszer családon belüli kenyértörésre is sor kerül a hit megvallása, vállalása miatt.

Nagy a mi Urunk kegyelme, és tart még az ő türelme, és ad bocsánatot is ingyen kegyelemből, de csak annak, aki tudatosan kéri, aki tudatosan Urának vallja meg Őt! Vigyázzunk hát, hogy Isten ígéreteit magunkra és gyermekeinkre nézve hiábavaló divattá és főként olcsóvá ne tegyük!

Vámos Béla

Mi az Istennek tetsző dolog?

„De az Írás mindenkit bűn alá rekesztett, hogy az ígéret a Jézus Krisztusban vetett hit alapján adassék azoknak, akik hisznek” (Gal 3,22).

Kezdetben teremtette Isten az eget és a földet. Mindent igen jónak látott. Ádám és Éva a paradicsomban tökéletes biztonságban és békességben élhetett volna, ha az Úrra hallgatnak, de ők engedtek az ördög csábításának. Az ember – engedetlensége miatt – kiűzetett a paradicsomból, a föld átok alá került, és mindenki, aki erre a világra megszületik, bűnös, elveszett, halott ember.

A könyörülő Isten azonban nem hagyta az embert ebben a nyomorúságos állapotában. Azt akarja, hogy visszatérjen hozzá és új életet kezdjen, szeresse és ismerje Őt. Az ószövetségi történetekből tudjuk, hogy mindig voltak választott emberei, akiket kézen fogva vezetett, feladatokkal bízott meg. Prófétákat küldött, akik szüntelenül megtérésre hívogatták a népet.

Utoljára pedig Fiát küldte el, a megígért Messiást, aki felment minket az átok alól: Ő az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét. Jézus a bűntelen, meghalt értem és érted, helyettem és helyetted. Örök élet beszéde van nála, az ő országába és dicsőségébe hív minket. Ő valóban Isten Fia, a jó pásztor, aki életét adta a juhokért. Az az Istennek tetsző dolog, hogy higgyünk abban, akit Ő küldött! Ha a Fiú megszabadít minket, akkor nem leszünk többé a sátán foglyai, békességünk lesz Istenel, hűtlenségünk megbocsáttatik, vétkeink eltöröltetnek. Hatalmas Urunk van a mennyben, aki soha meg nem feledkezik rólunk. Ajándékot kínál nekünk, fogadjuk el tőle! A világmindenség Ura barátunk lehet, ha bűneinket elé vesszük, gondjainkat átadjuk neki, teljes szívvel szeretjük Őt, egyedül csak benne bízunk. „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” (Ézs 43,1).

Brunácky Istvánné

*Boáz és Ruth kapcsolata
mint a mindenkori nő-férfi
kapcsolatok, illetve a mindenkori
emberi kapcsolatok mintaképe*

Az előzőekben már foglalkoztunk Ruth és Boáz kapcsolatával, akik között a történet folyamán személyes, bensőséges, intim, empátikus kapcsolat jött létre, amely házassághoz vezetett, betartva az akkori szabályokat és betöltve egy férfi és egy nő kapcsolatának hivatását.

Habár az elbeszélésben a szeretet emocionális elemei (szerelem, vágyódás) nem hiányoznak, mégsem ez az egyetlen és fő eleme a történetnek. A fő eleme az egymás közti szolidaritásból, az egymás iránti megértő és együttérző viszonyulásból ered; pontosabban JHWH-nak az emberek iránt megmutatott és megtapasztalt szolidaritásából, amely az emberek közti szolidaritásnak is az alapja. Tulajdonképpen, ha az emberek együtt érzőek egymással szemben, az JHWH szolidaritásának a tükröződése.

Fel kell tenni még a kérdést, hogy Ruth könyvének van-e valamilyen fontos üzenete a 21. századi olvasó számára, főleg ami a férfi és a nő kapcsolatát illeti? Hiszen egy hívő ember ezen a területen is segítséget, tanácsot vár el a Szentírástól.

Először is meg kell állapítanunk, hogy normális esetben Ruth és Boáz között (a 2. fejezet eleje alapján) nem jöhetett volna létre házasság. Az ókori keleti és az ószövetségi iratokból ismert történetek alapján megállapítható, hogy egy házasságkötés normális esetben nem véletlenszerű eseményen alapult, hanem a házassalandó férfi családja részéről tudatos menyasszonykereséssel indult (1Móz 24; 28,1–2.6b; 2Móz 34,15–16), miközben a lány kiválasztásánál több meghatározó tényező is szerepet játszott. Nem volt mellesleg például a lány családi háttere, származása (4Móz 25,6–8); a lány állapota és helyzete (3Móz 21,7.13–15). Az Ószövetségben az összes olyan „szerelemi történet”, amely véletlenszerű eseménnyel kezdődött, illetve a családi és a társadalmi szokások figyelmen kívül hagyásával történt (1Móz 26,34–35; 34 – házasság által való összekeveredés más néppel, nemzetséggel; 2Móz 22,15–16 – egy hajadon leány elcsábítása; 5Móz 5,21; 2Sám 11,4), szokatlan és abnormális esetnek tekinthető, amely általában nem marad következmények nélkül (2Sám 13; 1Móz 34).

Ruth és Boáz első találkozását pedig az elbeszélő éppen mint egy véletlen eseményt írja le. Egy extrém helyzetben levő özvegyasszony belső világa tárul

A NŐ ÉS A FÉRFI KAPCSOLATA

A család az Ószövetségben (VIII.)

elénk a történetből. Sem Ruthnak, sem pedig Boáznak nincs szándékában házastársat keresni. Igaz, hogy Ruth keres valakit, akinél nyugalmat és megértést talál, de nem mindenképpen férjet. Egy asszony, aki már több mint tíz évet házasságban élt egy férfival, nem felejtethi el azt egyszerűen egyik napról a másikra (Naomi megjegyzése szerint Ruth viszonya az ő meghalt férjéhez is az irgalmaságon és jóakaraton alapult). Az özvegyasszony nem szerelmi kalandra vágyik, hanem megértésre és reális segítségre szorul. Ezt találja meg Ruth Boáz mezején. Először nem is közvetlenül Boáz személyében, hanem szolgájában. Ruth megelégszik azzal, hogy magának és Naomiak szedegethessen. Nincs szándékában senkivel közeli viszonyba kerülni (vö. 3,12).

A történetek folyamán viszont Ruth akaratlanul is fölkelte Boáz figyelmét. Ő pedig eldöntheti, hogy eltűri-e Ruth jelenlétét, vagy elküldi őt. De mint kiderül, tulajdonképpen egyikről sincs szó, ugyan-



is Boáz nem küldi őt el, de nem is csak megtűri, hanem hozzáfordul, és elfogadja őt olyannak, amilyen. Szeretetteljesen szól hozzá, és megnyugtatta őt, miközben még néhány különleges intézkedés is elrendel, amelyek Ruth javát szolgálják. Ez sokkal több, mint egy egyszerű szerelemi kaland. Mindez pedig Boáz szabad akaratából történik, amiért nem várhat Ruthtól semmiféle anyagi viszonzást. A mindennapi tapasztalat viszont az, hogy azoktól, akik egyszer önszántukból adtak vagy tettek valamit a másikkal vagy érte, azoktól a jövőben majd mindig többet és többet kívánnak és várnak el. És éppen ezt vállalja magára Boáz szabadon, nyereségvágy nélkül.

Ruth esete kétségtelenül extrém eset, amelybe az elbeszélő szinte minden le-

hetséges negatív elemet – amely az ókorban egy asszonyt és házasságát sújthatta – beleépített. Ezzel arra tanítja az olvasót, hogy milyen módon lehet az előre nem látható kellemetlenségek ellenére az adott helyzetben helytállni, és legfőképpen mitől vagy kitől függ az emberi sors alakulása.

A 21. századi férfi-nő kapcsolatot (gondolok itt főleg Nyugat- és Közép-Európára) a teljes szabadosság jellemzi, szinte nem ismer határt és keretet. Ebből kifolyólag nem is lehet elvárásokat állítani az ilyen kapcsolatok elé, és nem is lehet rájuk alapozni a társadalmat.

Sőt olykor az ember a saját félrelépéseit bibliai példával szeretné megmagyarázni, illetve annak jogosságát bizonyítani. Ilyen „hivatkozási alap” például a Ruth 3,8–15-ben olvasható leírás, mely szerint Ruth és Boáz egy éjszakát töltenek együtt. Néhány kutató azt próbálja bizonyítani, hogy itt nemi kapcsolatról, vagyis egy házasságon kívüli nemi aktusról van szó.

A szöveg alapos megvizsgálása után azonban megállapítható, hogy az elbeszélő éppen azt akarja kifejezésre juttatni, hogy annak ellenére, hogy a külső körülmény (az éjszakai titkos együttlét) adott lett volna, a belső erő egy más célt tart szem előtt. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy Ruth történetében sem az elbeszélő, sem a történet főszereplői részéről nem található semmilyen jele a szabad kapcsolatnak. Ellenkezőleg: Ruth még az anyósával szemben is hűségére kötelezi magát. Aki az anyósához ilyen módon viszonyul, annak a (majdani) férjéhez való viszonyulása sem lesz más, vagyis szabad. Ruth történetében az emberi hűség a mérvadó elem. Ruth hűségére maga Boáz mutat rá egyértelműen. Az pedig, hogy Ruth Boáz házassági ajánlatát elfogadja, a meghalt férje és annak családja iránti hűségét mutatja.

Mit tud ezzel szemben a mai társadalom felmutatni a férfi és a nő kapcsolatát illetően?! A kapcsolatok intimitása és az elkötelezettségnek a fontossága veszített a súlyából. S pont ezeket, a házasság szempontjából fontos elemeket hangsúlyozva tudhat segíteni ma is példájával, üzenetével Ruth története. Meglátásom szerint ez az egyszerű „kis” történet még ma is sokakban ébresztheti fel a hűséges házastársi kapcsolat utáni vágyat.

Süll Tamás

Kertünkben egy erdész dolgozott, fákat vágott ki. Gyermekként látta utoljára belülről a református templomot, s mikor most újra látta, ennyit mondott: „Kicsi az ember.” Nem maradt bent sokáig, ment a dolgára. De a mondata ott maradt. Az évszázadok kőbe zárt lüktetése életre keltette bennem Dávid király szavait: „Ha látom az eget, kezed alkotását, a holdat és a csillagokat, amelyeket ráhelyeztél, micsoda a halandó – mondom –, hogy törödsz vele, és az emberfia, hogy gondod van rá?” (Zsolt 8,4–5).

Ezekkel a gondolatokkal vettem a kezembe és most ajánlom **Prokopp Mária** budapesti művészettörténész minden felesleges tudományosságtól mentes könyvét. Könnyedsége hamar magával ragadja az olvasót. Üzenetet hordoz. A templom üzenetét. Ötvözi az Isten segítségével történő megmaradást az emberi tehetség hálájával.

A szerző művészet-történeti elemzés és a korábbi műemléki kutatás alapján igyekszik rekonstruálni az épület kialakulásának folyamatát. A templom építészeti, szobrászati és festészeti emlékei segítik a kronológia meghatározását, és egyúttal megerősítik Somorja városának történeti és művészeti jelentőségét a Regnum Hungariae-ben.

Templomunkat falgyűrű övezte, amelynek emlékét a mai kerítésfal őrzi. A templom épületének a legkorábbi részei 13. századiak. A fény eredetileg öt román stílusú ablakon keresztül áradt a szentélybe. Ezek közül ma csak a három keleti ablak az eredeti. A szentély két déli ablakát idővel megnagyobbították. A 13. századi templom minden valószínűség szerint háromhajós volt, és sík mennyezetel volt fedve. Az északi hajóba nyílt a templom főbejárata, amely ma is a templom bejárata. Ide vezet a város

Somorja középkori temploma

főutcája. A nyugati karzat is a 13. században épülhetett, feltehetőleg a község ura, a pozsonyi várispán számára. A feljárata ma is az eredeti kőlépcső.

A háromszintes, négyzetes alaprajzú, nyugati torony is 13. századi. A gúlacsúcs alakú kősisak, oldalán a négy kis fiatoronnyal, ami a középkori csallóközi templomok jellegzetessége, 19. századi.

Az 1280-as évek végén feltehetően nagy ünnepélyességgel szentelték fel a templomot. Erre utalnak a templom falain a festett felszentelési kereszték. Pompás figurális falfestészeti díszítést is kapott a teljes templom (erre utalnak a több szakaszban feltárt és restaurált ábrázolások). A templom szentélye a 14. század má-

edények vagy a szentelt olaj tárolására szolgált. Ekkortájt készülhetett a szószerk is s vele egy időben a templom régi, nyolcszögű, vörösmárvány keresztelőmedencéje, amelyet 1858-ban Ipolyi Arnold még látott, de később elajándékozták. A mai keresztelőkút 1900 körül készülhetett.

A könyvet **Méry Gábor** fényképei díszítik, amik nem csupán illusztrációk. Emberileg köszönetet mondunk mindazok áldozatvállalásáért, akik támogatásukkal, közreműködésükkel elősegítették, hogy a kiadvány (amely egyébként 390 koronáért kapható a somorjai református templomban is) megjelenhessen. Nem név szerint, mert az ember kicsi...

György András

(Méry Ratio Kiadó, Somorja 2005)



Feladvány

A somorjai református templomban sok szép freskó található. Mit jelent ez az olasz eredetű szó?

Kérjük, megfejtésüket legkésőbb **április 10-ig** nyílt levelezőlapon, képeslapon vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A januári számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik úgy tudják, hogy az emberiség legnagyobb ajándéka Jézus Krisztus, a Megváltó megszületése.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Liliom Aurum Kiadó jóvoltából – könyvjuttalomban. **Fazekas Ernőné** (Kassa) Tóth Elemér *Hol laknak a sünik?* című könyvét, **Orbán János** (Pozsony) *A kísérlet folytatódik* című tanulmánykötetét, **özv. Petőcz Kálmánné** (Komárom) pedig Gágyor József *Játékos növényvilág* című könyvét kapja. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

A templomba szorgalmasan járó idősebb generáció tagjai sokszor – szomorúan ugyan, de beletörődve – megállapítják, hogy ez a mostani kor nem olyan, mint az övék volt, s hogy a mai fiatalokat nem érdekli már a templom. Mentetik otthon maradó gyermeküket (aki egész héten meg sem áll) és unokájukat (akinek meg tanulnivalója van), hogy legalább vasárnap... Szomorúságom nem csak azért nagy, hogy a fiatalabb generáció nincs a helyén, hanem a padokban ülők miatt (tisztelet a kivételnek!) is írom a senkit megbántani nem akaró soraimat. Hiszen ha a templomba járó menetegeti az otthon maradt szeretteit, akkor az ő döntése nem azonos Józsuéval: „*De én és az én házam népe az Urat szolgáljuk! (Józ 24,15b)*, márpedig: „*Senki sem szolgálhat két úrnak...*” (Mt 6,24a).

Az igaz, hogy más idők járnak, de nem hiszem, hogy az a kor, amelyikben a mostani nagyszülők voltak fiatalok, jobban kedvezett volna a keresztyén embernek. Különbösen is: ahhoz, hogy valaki hitre jusson, nincs, nem volt és nem lesz megfelelőbb kor, mint a mindenkori ma! A

most élő ember nem térhetett meg száz éve, és nem térhet meg száz év múlva; nem várhat egy – a hitre jutás szempontjából – jobb korra. Ez pont olyan, mint amikor a várandós anyukának sopánkodnak, hogyan mer még egy gyermeket „bevállalni” ebbe a világba. Hát úgy, hogy hiába lesznek a körülményei jobbak, holnap már legfeljebb nagymama lehet...

Az lenne jó, ha a hitre jutott családtag nem szolgáltatna alibit, mert a Szentírás egyértelmű: „*Bárcsak hideg volnál vagy forró!*” (Jel 3,15b). Ha a családtagok látják a „képmutatás nélküli hitet”, hogy a nagyszülők élnek is, amit hétről hétre hallgatnak, bizonyára komolyabban fogják venni a templomba hívó szavukat. Természetesen senkit nem lehet erőszakkal hitre juttatni, de ne szolgáltatassunk mentséget ott, ahol felelősségre van szükség! A Szentírás itt is tud tanáccsal szolgálni: „*...aki szelídséggel neveli az ellenszegülőket, hátha az Isten megadja nekik egyszer, hogy megtérve megismerjék az igaz-*

ságot, és felocsúdjanak az ördög csapdájából, aki foglyul ejtette őket, hogy akaratait teljesítsék” (2Tim 2,25–26).

Aki elmegy az istentiszteletre, de az otthon maradt családtagjainak felmentést ad, az talán meg sem gondolja, hogy ennek még saját üdvössége szempontjából is lehet következménye. Ravasz László püspök így látta a családi misszió jelentőségét: „*Az örök üdvösségre jutva mégis félhetünk attól, ha nem teljesítettük bátor missziói feladatunkat, hogy kárhozat lesz az osztályrészünk, gyermekünk, feleségünk, unokánk szemébe kell néznünk.*”

Ha szeretnénk, hogy az üdvösség gyermekeinknek, unokáinknak is osztályrésze legyen, merjük újból és újból kimondani, hogy rossz döntést hoztak, ha nem keresik Istent, de még változtathatnak rajta. Ha meghagyjuk őket állapotukban (ráadásul még fel is mentjük őket), nagy felelősség terhel bennünket.

–**kl**–

seregeknek Ura, teljes mind a széles föld az ő dicsőségével!” (Ézs 6,3b). Ismerősen cseng a mennyei seregek szózata, a Gloria is Jézus Krisztus születésekor: „*Dicsőség a magasságos mennyekben Istennek...*” (Lk 2,14), továbbá a Kyrie eleison – Uram irgalmazz! (Lk 18,13b), az Agnus Dei – Isten báránya (Jn 1,29), amelyek mind a mai napig a misének és az evangélikus liturgiának is részét képezik. Református énekkincsünkötől sem állnak messze ezek a szövegek. Szinte valamennyi liturgiái forma megtalálható mostani énekeskönyvünkben. A 176. énekünk Sanctus, a 177. énekünk Kyrie eleison, a 178. énekünk Gloria, a 183. énekünk Agnus Dei, a 232. énekünk Credo, a 363. énekünk Dies irae (a harag napja). Középkori dallamuk hallatán hajlandóak vagyunk lemondani róluk, „túl katolikusok”, holott ezeket az énekeket a magyar reformátorok elsőként fordították le latinból, és sokáig a magyar református liturgia részét képezték.

Láthatjuk, mennyire gazdag az a hagyomány és irodalom, melyből – őseinknek hála – ma is meríthetünk. Rajtunk áll, hogy ezeket a szövegeket és dallamokat megőrizzük-e és megszerettettjük-e a következő generációval! Használjuk ki pl. imaközösségben a 157. dicséretünket – *Könyörülj rajtunk Úr Isten!* – liturgiái betétként, zsolnárolvasmány után a 178. számú doxológiát: *Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és Szentlélek Istennek...*

Süll Kinga

Ének és zene az Újszövetségben

Az Újszövetségben viszonylag kevés zenei hivatkozást találunk, ezért azt feltételezhetjük, hogy a korai keresztyénség a zsidó zenei hagyományra épített. A zsinagógai liturgia (ahol a zsolnárok és himnuszok éneklése elmaradhatatlan volt) beépült az első keresztyén gyülekezetek istentiszteletébe. A gyülekezet éneke egy szólamú és kizárólag a cappella (hangszeres kíséret nélküli) volt. A kottairást abban az időben még nem ismerték, ezért az énekek dallama szájról szájra hagyományozódott és folyamatosan változott, s bizonyára másképp hangzott, mint az általunk ismert zsolnárdallamok. A bibliai szövegeket az előénekes kántor recitálva énekelte, melyre a gyülekezet kórusban válaszolt. Az újszövetségi himnuszok szerkezetére hatással lehettek az antik isteneket dicsőítő himnuszok (vö. Fil 2,6–11; Kol 1,13–20).

Az Újszövetség központi személye Jézus Krisztus, aki maga is ismerte és énekelte a zsolnárokat. Erre bizonyíték például, hogy az utolsó vacsora után Jézus és tanítványai „...*dicséretet énekelve kimenének az Olajfák hegyére*” (Mk 14,26). A nép Jézus Jeruzsálembé való bevonulásakor a 118. zsolnárt kiáltja: „*Áldott, aki jó az Úrnak nevében...*” Jézus a keresztfán a 22. zsolnárt idézi: „*Én Istenem, én Istenem! Miért hagyál el engemet?*” (Mk 15,34).

Pál apostol is buzdít az éneklésre: „...*tanítván és intvén egymást zsolnárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel, hállával zengedezvén a ti szívetekben az Úrnak*” (Kol 3,16b). Szavaiból világosan kitűnik, hogy akkor az énekek már többféle formája volt ismeretes. Mikor börtönbe került, Szilásszal énekekben fejezték ki hitüket, melynek hatására megremegett a föld, kinyíltak a zárt ajtók, és leoldódtak a bilincsek (ApCsel 16,25).

A jelenések könyve érdekesen mutatja be a mennyei trónus körül hódoló lények Istent dicsőítését: „*És ezek után hallám mintegy nagy sokaságnak nagy szavát az égben, amely ezt mondja vala: Aleluja! az idvesség és a dicsőség, és a tisztesség és a hatalom az Úr, a mi Istenünké! ... Aleluja! mert uralkodik az Úr, a mi Istenünk, a mindenható. Örüljünk és örvendezzünk, és adjunk dicsőséget neki, mert eljött a Bárány menyegzője, és az ő felesége elkészítette magát*” (Jel 19,1.6b–7.)

Az Újszövetség legismertebb típusú hálaénekei közé tartozik: a Magnificat – Mária éneke (Lk 1,46–55), a Benedictus – Zakariás éneke (Lk 1,68–79), a Nunc dimittis – Simeon éneke (Lk 2,28–32), melyeket a héber zsolnárok ritmusa és szerkezete jellemez, illetve tartalmilag is merítenek a zsolnárszövegből. A jelenések könyvében a Sanctus az ézsaiási igéket használja alapul: „*Szent, szent, szent a*

Március 20-án 125 éve annak, hogy korának nagy szellemisége, Tarczy Lajos meghalt. Többen kérdezzük, ki volt ő, akit Petőfi Sándor „derék Tarczynak” nevezett?

Hetényben született 1807. december 6-án. Szülei a nevelését a helybeli lelkészre bízták, majd annak tanácsára Komáromba küldték gimnáziumba, ahonnan hét év után Pápára ment. Ott végezte el a bölcséleti osztályokat, majd a teológiát. Az akkori szokásoknak megfelelően őt is beosztották (tehetséges felsős diákként) az alsóbb osztályok tanítására: logikát és matematikát tanított. Közben, mint tehetséges diákot, szeniorrá is választották.

Hogy tanulmányait elmélyítse, Berlinben is tanult, de több német városban is megfordult, ahol vizsgálta a társadalmi szokásokat, az iskolák életét, működését. Amikor 1833-ban visszatért Pápára, a kollégium újjászervezője, Márton István már halott volt. Az iskola vezetősége Tarczy Lajost szemelte ki utódjául, s ő a felkérést el is fogadta. Németországi tartózkodása idején megismerkedett Hegel eszméivel, hatásuk alá került, de az iskola megtiltotta neki az akkor még egészen újszerű eszmék tanítását. A hazai iskolák helyzetével kezdett foglalkozni. Bejárta Erdélyt, meglátogatta a régi neves kollégiumokat, és közben kialakult benne az a meggyőződés, hogy az iskoláknak nem csupán a tiszta jellemre kell tanítaniuk a diákokat és formálni az embereket, de a gyakorlati öntudatra, annak építésére is.

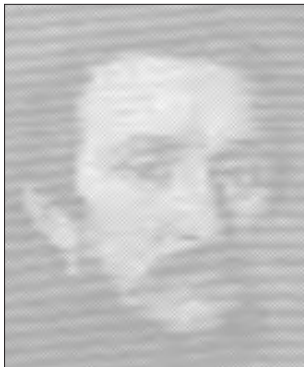
Amilyen aktív szerepe volt az iskolai életben, olyan aktívan és sokrétűen munkálkodott az irodalom terén is. A természettudományban a legkiemelkedőbb műve az első magyar nyelvű főiskolai kémia-fizika tankönyv két kötete, a *Természettan az alkalmazott mathesissel egyesülve*, valamint *A természettan elemei*, ami a középiskolák számára íródott kézikönyv volt. Egymás után jelentek meg a tankönyvei is. A szépirodalmi kiadványaiból a *Gyöngyök a német költészetből*, a *Dráma hatása és a literatúránk drámaszegénysége* című művei az ismertebbek.

Fontos még megemlíteni Tarczy Lajossal kapcsolatban, hogy természettudományi múzeumot alapított, amit maga rendezett be. A pápai kollégiumot az akkori szerény anyagi lehetőségek ellenére is a legjobban berendezett és felszerelt főiskolák közé emelte. Mindent a gyakorlati élet, az építés szemszögéből nézett, és a gazdasági kérdések is komolyan érdekelték. Gróf Széchenyi István is felfigyelt rá, és meghívta őt Nagycenkre, hogy nézze meg a mintagazdaságát. A pápai kollégium mellett Tarczynak is sikerült

Országos híró református tanár volt Százhuszonöt éve hunyt el TARCZY LAJOS

egy kisebb mintagazdaságot létesítenie. A pápaiak emlékezetében még ma is él az a bizonyos „Tarczy-kert”.

Tarczy Lajos vezetésével működött a kollégiumban egy ifjúsági önképző társulat, amelynek tagjai fiatal tehetségek,



teológusok, bölcsészek, jogászok voltak. Az 1840-es évek elején olyanok tanultak ott, mint Jókai Mór, Petőfi Sándor, Orlay Petrich Soma. Petőfi Sándor Szilágyi Lajoshoz írt levelében így említi a derék, jólelkű, a diákokat támogató tanárt: *„Sümegeg és Szombathelyen keresztül Sopronba értem. Itt tanulni akartam, de nem volt semmim, s ex nihilo nihil, onnan Pozsonyba mentem, itt is úgy jártam, végre innen Pápára, s itt némileg csillámlani kezdett szerencsecsillagom. Tarczy, a derék Tarczy az kinek mindent köszönhetek.”*

Magával ragadó előadásaiival, kiváló szónoki tehetségével országos híró tanárrá lett. Tanítványai szerették, tisztel-



**A hetényi Tarczy-emlékmű.
(A. Kis Béla felvétele)**

ték. 1840-ben rendes tagjává választotta a Magyar Tudományos Akadémia. Hiába kínálták fel számára 1846-ban a pozsonyi ágostai hitvallású líceum természettani tanszékét, hiába hívták meg 1852-

ben a soproni kerületi tanfelügyelőiségre, egyik ajánlatot sem fogadta el, Pápan maradt. Abban a században tanított, dolgozott, amikor a szellemi, lelki fellendülés, a kultúra és művészet, a tudomány utáni vágy talán a legnagyobb volt. 1880. november 5-én ötvenéves jubileumi ünnepséget rendeztek a tiszteletére. Ebből az alkalomból királyi tanácsosi címet kapott. Reformátusként ő részesült először ebben a kitüntetésben.

Ha végiggondoljuk életútját, láthatjuk nemes, önzetlen lelkületét, Istenben gyökerező hitét s az ebből fakadó erejét, akaratát, küzdeni tudását a nemes célokért; élénk táru egy Isten által gazdagon megáldott emberi élet. Isten megáldotta őt boldog családi élettel is: négy gyermeket neveltek fel hűséges feleségével, Jozefával. Tarczy Lajosnak volt egy nővére is, Klára, aki Kovács György hetényi jegyzőhöz ment férjhez. Fiuk, Lajos (anyai ágon dédnagyapám), hetényi lelkipásztor volt (1900-ban szolgálat közben, a szőzéken fejezte be az életét).

Tarczy Lajos élete utolsó éveinek jó részét a pápai kis mintagazdaságában töltötte, a szőlőben és gyümölcsfái között. Ott pihente ki fáradalmait, onnan járt be a kollégiumba tanítani, amíg ereje engedte.

Bécsben hunyt el. Családja földi porsátorát visszahozatta Pápára, hogy az ottani temetőben, hazája földjében várhassa a feltámadást. Porsátrának helyét szép síremlék jelzi. Szülőfalujában, Hetényben pedig egy szép emlékmű őrzi emlékét.

A múlt század nyolcvanas éveinek elején Tarczy Lajos egyenes ági leszármazottjánál, Szelle Emmy néninél tettem rokoni látogatást Budapesten. Tarczy Lajosról beszélgetve, családi gyűjteményéből elővett egy levelet, melyet Tarczy Lajos írt unokájának, Zarka Elemérnek, az élet szabályairól. A levél egyik mondata így hangzott: *„Bajban rugalmas, elpuhuló soha, a szerencsében komoly és szerény légy!”* Mondhatjuk, hogy ez a mondat volt Tarczy Lajos küzdelmes életének, életszemléletének is a meghatározója.

Valaki rá emlékezve mondta, hogy tudományát tudjuk pótolni, bárcsak pótolhatnánk nemes, nagy szellemét is! Tarczy Lajos áldott emlékét ma felidézve, úgy érzem, mi sem mondhatunk mást.

Borza Zoltán

A Biblia volt az első könyv, ami nyomtatásban megjelent, és azóta a legtöbb kiadást érte meg a világon. Ezt fordították le a legtöbb nyelvre (több mint 1000 nyelvre és nyelvjárárra). Ez a legolvasottabb könyve, írásműve az irodalomnak, ebből fogy évente a legtöbb az egész földkerekségen.

A Biblia olyan írásmű, amit az évszázadok folyamán a legtöbben gyűlöltek és a legtöbben csodáltak. Amit rengeteg vágyakozó szívű ember ronggyá olvasott és rengeteg ember dühödten tépett szét. Amiért legtöbben mentek máglyára, és amit a legtöbbször vetettek máglyára. Nincs még egy olyan írásmű a világon, amelyet annyszor akartak volna megsemmisíteni, mint a Bibliát és amely mégis hiánytalanul a mai napig megvan.

Egy egészen különös történetet olvasunk a 2Kir 22,8–20-ban. Jósias király idejében történt, hogy elhatározták az ódon jeruzsálemi templom restaurálását. A javítási munkálatok közben a templom valamelyik félreeső, poros zugában megtalálták a régen elhalálódott törvénykönyvet, az ószövetségi népek az akkori Bibliáját. A király rögtön elolvastatta az elejétől a végéig, és a szent szöveg hallatán egyre jobban belesajdult a szíve abba a szomorú felismerésbe, hogy mennyire eltért ő maga meg az egész nép is az Úr akaratától, és egyre világosabbá vált előtte, hogy Isten ígéjének az elhanyagolása miatt jutott egész népe meg ő maga is abba a romlásba, amiben voltak. Nagy bűnbánattal megszaggatta a ruháit, összehívta népe vezetőit, sőt egész Jeruzsálem népét, és a templom hatalmas udvarán ő maga olvasta fel a megtalált törvénykönyvet.

Különös dolog, hogy egy templomban elveszhetett a Biblia... De az nagyszerű, hogy újból megkerült. Bárcsak megtörténne ez másutt is! A Biblia megtalálása nagy hitbéli föllendülést és ébredést eredményezett, amint azt olvassuk a Királyok második könyvében. Amint azóta is mindig ébredés lesz, amikor egy nép, vagy egy egyház, vagy amikor egy ember megtalálja az „elveszett” Bibliát.

Sok tudományos munka, írásmű jelenik meg, amelyek a bibliai történeteket, csodákat a legszigorúbb tudományos kritikának vetik alá. Vannak, akik polemizálnak kritikáikkal, mondanak bírálatot felte. Kétségbe vonják, sőt kimutatják, hogy képtelenség a Biblia isteni ihlettségét továbbra is fenntartani e modern korban, és az egészet a vallásos legendák világába üzik. De ez a harc a Biblia körül, az újból támadt polémiák az isteni ki-

ISTEN TITKAINAK FOGLALATA

Találjuk meg újra!

jelentés kapcsán mind azt bizonyítják, hogy olyan könyv ez, amely felett még a legmodernebb korban sem tud napirendre térni a világ. S pont ez a hitetlen világ törölgeti le a régi Bibliáról a közönyösség porát és állítja oda újra az érdeklődés középpontjába... Észrevesszük-e végre, hogy ezen a módon is Isten unszolja népét, hogy vegye már komolyan az ő Igéjét, a Szentírást?

Tudjuk-e egyáltalán, hogy milyen halhatatlanul nagy érték van a kezünkben, ebben az egyszerű, rendszerint fekete kötésű könyvben? A Bibliában ez áll: „*A teljes Írás Istentől ihletett*” (2Tim 3,16a). Ez azt jelenti, hogy a Szentírás nem egy tudományos könyv. Nem olyan írásmű, amelyben tudományos igényű és tekintélyű megállapítások lennének, mondjuk a Föld keletkezésére, szerkezetére, korára nézve, vagy például némely betegségek milyenségére, azok gyógyítására vonatkozólag. Szerencsére a Biblia nem ilyen tudományos munka. Mert ha az lenne, akkor nagyon hamar túlhaladottá válna, hiszen az emberi észnek a tudományos megállapításai és fölfedezései aránylag csak rövid ideig érvényesek. (A tudományosságnak az a foka, amelyen ma állunk és amelyről azt mondjuk, hogy ez a legmodernebb, száz esztendő múltán talán nagyon erősen idejétmúlt álláspontra lesz.) A Biblia nem a természettudományok, nem a történelem, még csak nem is a pszichológia vagy az erkölcs tan titkaiba enged bepillantást, hanem egészen másfélékbe. Az Isten titkaiba, az Isten gondolataiba és érzéseibe, az örökkévalóság titkaiba.

A Bibliában leírt szavakkal, a szavakon át Isten beszél hozzánk. Ez a könyv Isten kijelentésének az írásos dokumentuma. Nem emberi elgondolás, kitalálás, értekezés Istenről, hanem pont fordítva: Isten kinyilatkoztatása, kijelentése önmagáról az emberek számára. Isten a Bibliával nem gyönyörködtetni akar. (Arra egy regény vagy egy költői mű szolgál.) Nem vitatémát szolgáltat az embereknek, mint egy tantétel vagy egy filozófiai munka, hanem bele akar szólni mindnyájunk életébe, és irányítani akarja azt.

Mire való a Biblia? „...*hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre; hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített*” (2Tim 3,16b–17). Ez azt jelenti, hogy amikor otthon cse-

dességünkben kinyitjuk a Bibliát, akkor azt úgy vegyük, hogy maga Jézus ül le személyesen beszélgetni velünk. Bele akar szólni az életünkbe, tanítani akar, hogyan éljünk; formálni akarja gondolatunkat, érzelmeinket, felfedi a bűneinket. Ha valaki igazán óhajta, hogy Istenrel személyes kapcsolatba kerüljön, az nem nélkülözheti a Bibliát. Ha valaki növekedni akar hitben, szeretetben, tehát a keresztyéni életben, Isten Lelkének vezetése alá akar kerülni és követni akarja Jézust, az vegye nagyon sokszor elő a Bibliáját, és olvassa naponként!

Nem csoda, ha hitbelileg oly gyengén állunk és hívő magatartásunkban kevés öntudat van, hiszen mellőzzük a legfontosabb éltető táplálékot: az Isten szavát, Jézus beszédét. Ha a testünkkel bánánk olyan mostohán, mint ahogyan a lelkünkkel bánunk, már jártányi erőnk sem lenne egyikünknek sem. Akkor derül ez ki a leginkább, amikor egy-egy nagy problémával, csalódással, csapással vagy éppen a halállal szemben volna szükség az erős lélekre és a hit komoly támaszára. Ilyenkor az elgyengült lélek összetörik, és kétségbe esetten, keservesen sír, hogy elhagyta az Isten! Pedig dehogy, ő hagyta el már régen az Urat.

Milyen helyet foglal el a te családban, a te szívedben Isten kijelentése? Mikor volt utoljára kezdedben a Biblia? Emlekszel-e rá, amit akkor olvastál belőle? Mi valósult meg az életedben abból, amit akkor olvastál?

Meg kell újra találnunk a Bibliát! Ezek a sorok is azért születtek, hogy sürgessenek: keresd és találd meg újra a Bibliát, és kezd el komolyabban olvasni! Istennek mindennap életbe vágóan fontos mondanivalója van számodra. Minden reggel, mielőtt munkához kezdenél, gondold arra, hogy valaki vár rád, csöndben beszélgetni akar a szíveddel, és fel akar készíteni arra a napra, ami előtted áll! Próbáld úgy elindulni mindennap a munkába, az emberek közé, hogy vidd magaddal az Istentől kapott aktuális üzenetet a Bibliából! Próbáld annak az ígének a fényében, hatalmas alatt rendezni dolgodat! Valahányszor megélsz egy ígét és jó cselekedetté válik Jézusnak egy-egy szava, már nem éltél hiába! Isten üzeni: találd meg újra a Bibliát, és új életet fogsz találni benne általa magadnak.

Molnárné Miklós Malvína

Mi, reformátusok megdöbbenően gazdag gyökérrzel bírunk. Ha felcsendül egy zoltár, a nagyszülők hite egészen maivá tud válni. Szenczi Molnár Albert öröksége ez, akire néhány napja emlékeztünk halála évfordulóján. Németh Pállal, a Biblia Múzeum munkatársával és Szabó András történésszel, Szenczi Molnár kutatójával erről az örökségről beszélgettünk.

Németh Pál: – Sokáig nem tudták pontosan, mikor halt meg Szenczi Molnár Albert. Azt tudták, hogy 1634 januárjának első felében egy pestisjárvány áldozata lett. Később került elő egy dokumentum, amelyből kiderült, hogy mikor halt meg. A Kolozsvári Unitárius Kollégium levéltárában találták meg azt a harangozási listát, amely a pestisjárványban elhunytak nevét tartalmazta. Szenczi neve azért szerepelt ezen a listán, mert csak az unitárius templomnak volt harangja. Január 18-án harangoztak érte először, tehát valószínűleg 17-én halt meg. Élete nyitott könyv előttünk, mert több mint húsz éven át naplót vezetett. Hirtelen hagyta abba a naplóírást, de akkor már ismert ember volt.

– **Mit szeret Szenczi Molnár Albertben?**

Szabó András: – Nyilvánvalóan a gyerekkoromból is jön az indíttatás, hiszen lelkészgyerek vagyok, hozom magammal a zoltárok ismeretét. Egy nagyon tehetséges ember életét kutatom, a naplójával foglalkoztam a legtöbbit.

– **Tudna izgalmas részleteket idézni a naplóból?**

Sz. A.: – Sokat szokták idézni a sikertelen lánykérések történetét. Azért is volt rendkívüli az élete, mert nem jött haza külföldi tanulmányai után.

– **Ilyen ma is sokszor megtörténik.**

Sz. A.: – Igen, de ez akkoriban nem volt szokványos. Manapság nincs abban semmi rendkívüli, ha valaki harmincéves korában még egyetemista, de abban az időben a magyar diákok egy-két év után hazajöttek. Szenczi Molnár Albert ezt nem tette, Németországban szeretett volna maradni, és ott alkotni magyar műveket egyháza és népe számára. Nyilvánvaló, hogy meg akart nőszülni, de mivel nem volt semmije, szegény legény volt, ráadásul idegen, ezért nagyon nehéz helyzetben volt. Telt az idő, s egyre idősebb lett. Három esetről tudunk a naplóból, amikor megkérte valakinek a kezét. Az első lánykérés után idegösszeomlása is volt; erről sokat ír, talán ez a legérdekesebb része a naplójának.

Nem volt hitvitázó alkat

Szenczi Molnár megalapozta református művelődésünket

– **A legtöbb ember onnan ismeri, hogy a zoltárokat versbe szedte.**

Sz. A.: – A puritánok hozták be énekeskönyvként a genfi zoltárkönyvet, ami a református énekeskönyv szerves részévé vált, de ez már jóval Szenczi halála után történt. Nehéz dolga volt, főleg a francia dallamok miatt. A hagyományok is ellene szóltak, hiszen a 17. század végén a graduálok éneklése volt népszerű.

N. P.: – Nagyon sok mindent tett még Szenczi Molnár. Különböző helyeken volt vándordiák, többek között Göncön is, ahol kapcsolatba került Károli Gáspárral. Ő volt az a bizonyos kisfiú, aki a nyomdai előkészítésben segített a nagy bibliafordítónak. Ő hordta a kéziratot, illetve a korrektúrapéldányokat a bibliafordító és a nyomda között. Nagyon sok előszót írt, mások műveire is. Ezekben magáról, gondolatairól vall. A magyar református nép sorsát, az európai kultúrához való integrálódását mindig szem előtt tartotta. Művelte őket, tudatosan hozta létre a megfelelő műveket. A késő református humanista műveltségnek lett egyik kimagasló képviselője. Mit hozott létre? Egy latin–magyar, magyar–latin szótárt, amit már Szenczi életében kiadtak háromszor. Mindig bővítette, szinte enciklopédiává szélesítette. Írt magyar nyelvtant, a *Magyar Grammatikát*. Bár nem ez volt az első, mert Sylvester János már írt egyet, de ő azt nem ismerte. Ő mutatott rá, hogy a magyar nyelv nem rokona a hébernek. Addig külföldi nyelvtudósok is azt hitték, hogy az „ungarus” szó bibliai eredetű és a két nyelv rokon. Két Biblia-kiadást tervezett sajtó alá. Keveset beszélünk arról, hogy lefordította Kálvin Institutióját Bethlen Gábor javaslatára, akiben ő látta meg a nagy fejedelmet. Szenczitől származik az a fordítási megoldás, amit újra és újra visszahoznak, mivel az *institutio* szó nem rendszernek, hanem tanításnak fordította.

Sz. A.: – Nehéz dolga volt Szenczi Molnárnak, amikor egy ennyire bonyolult teológiai, filozófiai tartalmat próbált a korszak magyar nyelvén kifejezni. Talán ez lehetett az oka, hogy fordítása végül is nem ment át a használatba, hiszen aki akkoriban iskolában tanult, tudott latinul, így Kálvint latinul olvasta. Egyszer jelent meg a fordítás, és érezhetően birkózott a nyelv ezzel a teológiai, filozófiai mondanivalóval.

– **Mit tudunk a teológiájáról? El-**

hangzott, hogy ez már a reformációnak egy új korszaka, tehát neki már magától értetődő volt. De mit jelentett az akkor, hogy valaki református?

Sz. A.: – Az akkori református teológiának két jelentős irányzata volt. Az egyik az ortodox, meglehetősen konzervatív, hithű kálvinista irányzat, amelyhez a heidelbergi egyetem és a genfiiek tartoztak, Kálvin utóda, Béza Tódor. Volt egy másik irányzat, amelyet egy német főiskola tanárai képviseltek. Érdekes, hogy Szenczi Molnár egyik mellett sem tette le a voksát. Mindkettő hatással volt rá, képviselőivel kapcsolatot tartott, levelezett velük. De nem döntött igazán, és ez jellemző volt rá: nem ment bele a megosztó vitákba, hanem igyekezett megtartani mindenkivel a jó kapcsolatot. A puritán mozgalom hatásai már 1620-ban érezhetőek voltak, elérték Szenczi Molnárt is, fordította is az irodalmukat. (*A Praxis pietatist* például ő kezdte el fordítani németről magyarra, majd összetalálkozott a fiatal Medgyesi Pállal, aki angolból fordította, és akkor rábízta az egész munkát.) De a heidelbergi konzervatív teológusoktól is fordított, velük is jó kapcsolatban volt.

N. P.: – Kellemtelensége is származott abból, hogy kálvinista volt. A strasbourgi egyetemről emiatt távolították el a lutheránusok. Mint kiváló diákot ellátták ugyan ajánlólevelekkel, de nem tűrték meg. Ezután vándorútra indult, Genfbe ment. Ott sokat beszélgetett Béza Tódorral, majd onnan továbbment Rómába. Az ott tanuló magyar diákok elvitték egy lakomára a pápa palotájába, amin feltehetőleg VIII. Kelemen is részt vett. Heidelbergbe tért vissza, ami a kálvinizmus szellemi fellegvárának számított. A hitviták kora volt ez, ő azonban nem volt hitvitázó alkat. Hunyadi Mátyás korának kultúrája állt előtte példaként. (Távoli ősei katonaként szolgálták is a Hunyadiakat.) Egy új Mátyást látott Bethlen Gáborban, aki valószínűleg kultúrpolitikai célokra fel is használta Szenczit. A nagy szellemi összefüggések embere volt, és műveivel alapot vetett a magyar református művelődés számára. Határozottan képviselte a kálvinista irányt, de nem volt harcos kálvinista abban az értelemben, hogy nem azt leste, hol van alkalom nagy vitára.

Fekete Ágnes

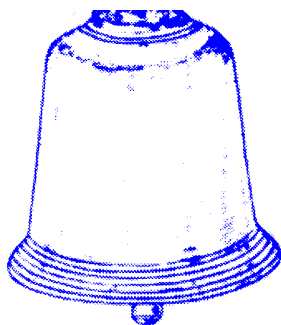
(Elhangzott 2006. január 25-én a Kosuth rádió református félévűzében.)

„Az én juhaim hallják az én szót, és én ismerem őket, és követnek engem” (Jn 10,27).

Ugye, milyen jó, hogy hallhatunk? Hogy hallhatjuk szüleink szavát? Barátaink, szereteteink beszédét? A sok szép zenét, a madarak énekét? És még sorolhatnám, mi mindent. A hangok által mennyi mindenre odafigyelünk, legtöbbször viszont sajnós olyan dolgokra, olyan hangokra figyelünk, amelyek nagyon rossz útra vezetnek, és amelyek által nagyon eltévelyedhetünk Jézus nyájától.

Tudod, kedves kis Olvasóm, a jó Isten nemcsak embereken, emberi hangokon keresztül hallatja magát, hanem még tárgyakat is felhasznál, hogy meghalljuk Őt! Arra a nagy tárgyra gondolkodok, ami ott van általában minden közösségben, minden gyülekezetben. Noha naponta hallhatjuk a hangját, de leginkább csak hallgatjuk, figyelmen kívül hagyjuk. Ez pedig a HARANG, a harang hívó szava! A harangszó végigkíséri az egész életünket, hangzik és hallatszik egészen a bölcsőtől a ko-

porsóig. Halljuk megszólalni hétköznapi napokonként, ünnepeken, konfirmációkor, temetéskor. A harang szavával hív minket Jézus az ő nyájába. Sajnos mi erről legtöbbször tudomást sem veszünk. Hiába hív oda, ahol szól: a templomba!



Gyermekkoromban úgy képzeltem el, hogy a templom tornya azért olyan magas, hogy a harang a torony ablakain keresztül jó messzire ellásson. Úgy képzeltem, hogy mindig azon az oldalon néz ki, amelyikre üt. Mikor va-

sárnaponként szüleimmel, nagyszüleimmel templomba indultunk és láttam az utcán, hogy milyen sokan mennek a templomba, azt gondoltam magamban: most a harang milyen boldog, milyen vidáman üt, mert látja fentről, a toronyból, hogy az utcákon milyen sok gyerek és felnőtt megy a templomba. De voltak vasárnapok, amikor azt gondoltam: most a harang szomorúan szól, biztosan látja, hogy milyen kevesen mennek templomba, mert ilyenkor bizony csak az idősek mentek.

Figyelj csak oda a harang hívó hangjára, hogy általa hogyan szól és hív az Úr Jézus minket, mindnyájunkat minden istentiszteleti alkalomra!

Gyermekkoromban azt is elképzeltem, hogy istentisztelet előtt beszélgetnek a padok. Megbeszélik egymás között, hogy az istentiszteleten melyik padban ki fog ülni. Tanakodnak, hogy vajon eljön-e az a gyerek, az a felnőtt, aki itt, ezen a helyen szokott ülni? Az istentisztelet után pedig boldogok, ahol sok gyermek és felnőtt ült. De az üresen maradt padok csak szomorúan sóhajtoznak és reménykednek, hogy talán a következő vasárnap a harang hívó szavát meghallva oda is jönnek és ülnek gyerekek és felnőttek, hogy figyeljenek a templomban Isten szavára.

Próbáld elképzelni, kedves kis Olvasóm, templomod üres padjait, mikor vasárnaponként a harang megszólal... Képzeld el a te üresen maradt helyedet, amint szomorúan rád vár a templomban! Ha megszólal a templomba hívó harangszó, akkor minden más hang elől zárd be a füledet és a szívedet, csak azt az egyet, a harang hívó szavát halld meg!

Csak figyelned kell a harang hívó szavára! Éppen úgy, ahogyan a juhocskák figyelnek az ő pásztoruk szavára és követik Őt.

A jó Pásztor neked is már a születésed előtt kijelölte a helyed a családban, az iskolában, az életben. Ugyanígy a templomban, a gyülekezetben is gondoskodik a te helyedről. De ez a hely nemcsak itt, a földi templomban, gyülekezetben vár rád, hogy azt elfoglald, hanem Jézus, a jó pásztor gondoskodik az ő hangjára figyelő, az őt követő juhairól, és előre elkészíti és kijelöli helyüket ott, a mennyi templomban is.

Ajánlhatok valamit? *Narnia krónikái*

Egy fantasztikus országban, Narniában játszódik az a történet, amit Clive Staples Lewis angol keresztény író könyve alapján filmesítettek meg amerikai és új-zélandi filmek, és *Narnia krónikái* címmel játsszák a mozikban. Bizonyára sokan meg fogják közölni is nézni, és nem árt, ha úgy ültök be a nézőtérre, hogy tudjátok: nemcsak egy meséről van szó, hanem mesés elemek segítségével megelevenedik Jézus szenvedéstörténete. Furcsa, de így van. Egy Disney-filmről van szó, olyan produkcióról, amelyben látványos trükköket alkalmaznak, miközben izgalmas jelenetek során a jó és rossz harcát mesélik el, de evangéliumi üzenettel.

Négy testvér, két fiú (Ádám fiai) és két lány (Éva lányai) behuppannak egy havas országba, Narniába, ahol állandó tél (és a fehér boszorkány) uralkodik. Furcsa mitológiai lények élnek ebben az országban: beszélő állatok, faunok és kentaurok. Az ősi jóslat alapján

négy ember kell ahhoz, hogy Aslan király, az oroszlán, seregével legyőzze a boszorkányt. Ez még semmiben nem különbözik a többi mesétől, de ha azt mondom, hogy a fehér boszorkány – az eredendően bűnös emberi természetet kihasználva – szakadást idéz elő a testvérek között, hogy a fivér elárulja a testvéreit, hogy Aslan király megbocsát a tévelygőnek, s átváltoztatja büntetését, akkor a Bibliában járatosak számára máris készen vannak az „áthallások”. Ami nem véletlen, hiszen – mint írtam – keresztény ember a film alapjául szolgáló könyv szerzője.

Csak remélni tudom, hogy a film megtekintése sokak kíváncsiságát felkelti C. S. Lewis könyvei iránt (a történet alapjául szolgáló gyerekregegyen magyarul is olvasható, címe: *Az oroszlán, a boszorkány és a különös ruhásszekrény*), hiszen azért a mozifilm (legyen az bármennyire is nagyszabású) nem vetekegethet egy olvasmányélménnyel.

–kdl–

–mmm–

Egyházunk Zsinati Tanácsa 2006. január 6-án rendkívüli ülést tartott Hanván, amelyen az alábbi közérdekű határozatok születtek:

A Zsinati Tanács 17. üléséről

– A Zsinati Tanács megköszöni a 76/2005-ös számú határozatával az ügy-nökkérdés kapcsán létrehozott eseti bizottság felelősségteljes munkáját és a felterjesztett etikai, teológiai és jogi alapvetését. Az eseti bizottság javaslatának 7. pontja a) bekezdése alatt meghatározott folyamatban gondolkodva úgy határozott, hogy rendkívüli zsinati ülést hív össze, amely elé törvénytervezetet terjeszt. Alapját az a koncepció jelenti, amit az Erdélyi Géza püspök által megbízott Básti Péter zsinati tanácsos dolgozott ki, mégpedig az alábbi kiegészítésekkel:

A törvénytervezet célja, hogy egyházi közérdekből mindazon személyek, akik ügynökként vannak nyilvántartásban, ne tölthessenek be egyházi tisztségeket. A törvény nem állapítja meg az érintett személy együttműködésének valós voltát.

A preambulumban a javasoltakon kívül legyen az is megfogalmazva, hogy a Zsinat nyilvános bűnbánatra szólítja fel azokat, akik együttműködtek az egykori államhatalom titkosszolgálatával.

A Zsinati Tanács egyetért azzal, hogy a leendő törvény az együttműködőként nyilvántartottság definíciójánál a Nemzeti Emlékezet Hivataláról szóló 553/

2002-es számú törvény meghatározását vegye alapul.

A Zsinati Tanács egyetért azzal, hogy a nyilvántartásban szereplő és az egyházi tisztséget viselő személyek azonosítását hitelesítő testület végezze, amelynek tagjait a Zsinati Tanács választja meg. A hitelesítő testületnek nem lehet tagja olyan személy, aki érintett. Esetleges érintettségét a Zsinati Tanács határozza meg.

A Zsinati Tanács úgy határoz, hogy a törvény biztosítsa a kikért és megkapott akták bizalmas kezelését.

A Zsinati Tanács úgy látja helyesnek, hogy a készülő törvény annak visszavonásáig legyen hatályos, de legalább tíz évig.

A Zsinati Tanács megbízta dr. Édes Árpádot és Básti Pétert, hogy a kiegészített koncepció alapján 2006. január 31-ig dolgozzák ki a törvénytervezetet magyar és szlovák nyelven.

A rendkívüli zsinati ülés 2006. március 4-én Hanván lesz megtartva.

– A Zsinati Tanács a 133/2005-ös számú határozatában jóváhagyta egyházunk idei eseménynaptárát. Varga László megbízott főgondnok kérte a Zsinati Tanácsot, hogy az elnökségi ülések szombati napon kerüljenek megrendezésre. A Zsinati Tanács jóváhagyta, hogy a Zsinati

Elnökség üléseinek a 133/2005-ös számú határozatban jóváhagyott időpontja szombatra módosuljon.

– Az Abaúj-tornai Református Egyházmegye közgyűlésének kérésére a Zsinati Tanács jóváhagyta, hogy a Zsinati Iroda a főgondnokválasztás kapcsán a szavazólapok szétküldésével egy időben minden egyházközségnek juttassa el a jelöltek egységesen strukturált életrajzát.

Építkezési támogatások

A 2005. évben egyházunk alábbi gyülekezetei (a sorszámok az egyházmegyei közgyűlések általi rangsorolást jelentik) részesültek a Segélyalapból, a GAW-tól, a HEKS-től és DW-től származó építkezési támogatásban (az összegek koronában vannak feltüntetve):

Pozsonyi egyházmegye: 1. Padány (parókia építése): 190 000, 2. Nagymegyer (imaház felújítása): 80 000, 3. Csicsó (az egykori iskolaépület felújítása): 40 000.

Komáromi egyházmegye: 1. Párkány (gyülekezeti ház): 200 000, 2. Komárom (a templom felújítása): 117 000, 3. Bátorkeszi (a templom felújítása): 43 382.

Barsi egyházmegye: 1. Nagysalló (a templom javítása): 130 000, 2. Zseliz (a templom és a parókia javítása): 114 000, 3. Újlót (fürdőszoba felújítása): 30 000.

Gömöri egyházmegye: 1. Simonyi (a parókia javítása): 152 000, 2. Oldalfala (a templom javítása): 40 000, 3. Balogiványi (a parókia javítása): 51 600.

Abaúj-tornai egyházmegye: 1. Rozsnyó (parókia és gyülekezeti központ): 152 000, 2. Reste (a templom felújítása): 70 000, 3. Migléc (gyülekezeti ház): 40 000.

Keletkassai egyházmegye: 1. Ladmóc (a templom teljes rekonstrukciója): 130 000, 2. Királyhelmec (gyülekezeti ház építése): 114 000, 3. Zemplén (a parókia javítása): 40 000.

Ungi egyházmegye: 1. Kisráska (parókiaépítés): 100 000, 2. Mokcsakerész (a parókia felújítása): 76 000, 3. Vaján (a parókia felújítása): 40 000.

Nagy Mihályi egyházmegye: 1. Sárosmező (a templomi ablakok cseréje): 60 000, 2. Pályin (parókia és gyülekezeti ház építése): 110 000, 3. Nagymihály (templom és parókia építése): 40 000.

Ondava-hernádi egyházmegye: 1. Miglész (a parókia felújítása): 114 000, 2. Tussa (a toronytető javítása): 70 000.

Természeti katasztrófa miatt rendkívüli segélyben részesült:

Bajka (45 000) és Iske (5000).

 **BÉRES** Az egészséges emberért

A tavasz kezdetén is egészségesen

Hiába hosszabbodnak a nappalok, még mindig kevés a napfény, rosszabb a kedvünk. Nem tudunk megfelelő mennyiségű zöldséget és gyümölcsöt enni és ezáltal a szükséges mennyiségű vitamint nem jutni. Ez az ősztől tavaszig terjedő időszak az idősebb korosztály szervezetét talán még jobban megterheli, hiszen a kora mindannyian folyamatosan változunk. Változik az ízlésünk, változik a külsőnk, és változnak szervezetünk igényei is. Ötven év felett már más mennyiségben és másfajta vitaminokra, ásványi anyagokra és nyomelemekre van szükség a szervezetünknek, mint korábban, hogy ellenálló képességét megőrizze. Tavaszra a vitamin- és ásványianyag-tartalékaink csökkennek, ellenálló képességünk gyengül, nehezebben állunk ellen a betegségeknek. Idősebb korban sokszor nehezebb és hosszabb ideig tart egy-egy vírusos megbetegedést leküzdeni és visszatérni a mindennapi életbe. Ma azonban már van lehetőség az ötven év felet-

ti emberek speciális igényeinek kielégítésére is.

Az ő egészségük megőrzésében segíthet a Béres Gyógyszergyár Rt. kutatói által kifejlesztett **Actival 50+** multivitamin filmtabletta. Az **Actival 50+**, ahogy a neve is mutatja, az ötven év feletti számára a hazai szükségleteknek megfelelően kifejlesztett korszerű étrendkiegészítő készítmény, amely a szervezet mindennapi vitamin-, ásványianyag- és nyomelemszükségletének biztosításához ajánlott. Az **Actival 50+** a vitaminok és ásványi anyagok mellett olyan hatóanyagokat is tartalmaz, mint a ginseng, amely hozzájárul a szervezet fizikai és szellemi teljesítőképességének fenntartásához; a glükózamin, amely elősegíti az ízületek egészséges működését; a lutein, amely segíti a szem egészségének megőrzését és a likopin, amely gátolja a szervezetben lezajló káros oxidációs folyamatokat, és ezáltal késlelteti az öregedési folyamatokat.

Adónk két százalékkal a református háttérű civil szervezeteket erősítsük!

Az adófőhatóság február elején közzétette, hogy a harmadik szektorba tartozó szervezetek mekkora összegre tettek szert 2005-ben a 2004. évi jövedelemadó két százalékából. A református háttérű szervezetek támogatottsága a lista alapján a következő volt: Jó Pásztor (Jóka): 215 138 korona, Élő Víz (Komárom): 139 495 korona, Pro Ecclesia (Rozsnyó): 48 858 korona, Bódva-völgyi Református Ifjúsági Szövetség (Szepsi): 10 050 korona, Eben-Háezer (Berzété): 44 939 korona, Berkő énekkar (Körös): 676 korona, Fiatal Reformátusok Szövetsége (Firesz): 19 585 korona, Paraklétos (Örös): 4907 korona, Református Mentőmisszió (Mad): 21 309 korona, Kardia – A Pozsonyi Református Egyházközség Diakóniai Csoportja: 21 876 korona, Lónyay Gábor Egyesület (Deregnő): 112 244 korona, A Rimaszombati Református Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége: 40 996 korona, Koinonia (Királyhelme): 37 159 korona.

A református háttérrel bíró civil szervezetek vonatkozásában ezek az adatok összesítve azt jelentik, hogy támogatottságuk az előző évi 310 312 koronához viszonyítva megduplázódott, hiszen 676 236 koronát tett ki. Ezúton és utólag is köszönjük mindenki készségét, aki bármely református háttérű szervezetet tüntetett ki idevágó figyelmével!

Idén a természetes és jogi személyek befizetett adójuk két százalékkal immár 7084 civil szervezetet támogathatnak, tehát több mint ezerrel nőtt azon szervezetek száma, amelyek az effajta támogatás fogadása céljából regisztráltatták magukat. Teljes listájukat átnézve most tizenöt református háttérűt fedeztünk fel. **Tisztelettel kérjük, hogy viselkedjen öntudatos polgárként és egyháztagnaként, ne hagyja elúszni a törvények által tálcán kínált lehetőséget, tegyen jót, és adója két százalékkal az egyházunkhoz kötődő szervezetek valamelyikét támogassa!**

Akik adóbevallást tesznek

Azon jogi és természetes személyeknek, akik saját maguk tesznek adóbevallást, már az adóív kitöltése során kell rendelkezniük adójuk két százalékról; tehát az ő esetükben a rendelkezési határidő azonos az adóbevallás és az adó megfizetésének legkésőbbi időpontjával, ami: **2006. március 31.**

Természetes személyek csak egy szervezetet támogathatnak, de csak abban az esetben, ha megfizetett adójuk két százaléka eléri a 20 koronát. Jogi személyek több szervezet javára is rendelkezhetnek adójuk két százalékkal, de kikötés számukra, hogy az egyes rendelkezési tételeknek el kell érniük a 250 koronát.

Akik elszámoltatják az adóelőlegüket

Azon természetes személyek, akik alkalmazotti viszonyban vannak és adóelőlegüket a munkáltatójukkal számoltatják el, a felajánlási nyilatkozatot és a munkaadó által a befizetett adójukról kiállított igazolást **2006. április 30-ig** kell eljuttatniuk a lakhelyük szerint illetékes adóhivatalba. (Az ő döntésük és felajánlásuk megkönnyítését szolgálják a jelen lapszamban található úrlapok is.) Megjegyzendő, hogy az alkalmazottak csak egy szervezetnek utaltathatják át megfizetett adójuk két százalékát, és ennek az összegnek el kell érnie a 20 koronát.

A református háttérű szervezetek

Az idei évre regisztrált református háttérű szervezetek adatai, mégpedig regisztrációjuk sorrendjében:

Ženský spolok pri Reformovanej kresťanskej cirkvi v Komárne – Komáromi Református Nőegylet

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárom (Komárom). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 37862189.

Združenie maďarských rodičov na Slovensku, Cirkevné gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským, Levice – A Lévai Magyar Tanítási Nyelvű Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége

Cím: Sv. Michala 38, 934 01 Levice (Léva). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35626356 240.

Rodičovské združenie Reformovaneho cirkevného gymnázia v Rimavskej Sobotě – A Rimaszombati Református Egyházi Gimnázium Szülői Munkaközössége

Cím: Daxnerova 42, 979 01 Rimavská Sobota (Rimaszombat). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 37949071.

Koinonia

Cím: Kostolný rad 13, 077 01 Kráľovský Chlmec (Királyhelme). Jogi forma:

neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 31256384.

Petros

Cím: Hlavná 122, 946 15 Tõň (Tany). Jogi forma: nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet). IČO: 37970810.

Fénysugár Polgári Társulás

Cím: Maurerova 11, 040 22 Košice (Kassa). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35559691.

Živá voda – Élő Víz

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárom (Komárom). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 36096415.

Timoteus

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárom (Komárom). Jogi forma: nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet). IČO: 37970836.

Záujmové združenie Gábora Lónyayho – Lónyay Gábor Egyesület

Cím: 076 74 Draňov 216 (Deregnő). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 31256732.

Združenie maďarských rodičov na Slovensku pri Reformovanej základnej škole cirkevnej, Dolný Štál – Az Alistáli Református Egyházi Alapiskola Szülői Munkaközössége

Cím: Hlavná 85, 930 10 Dolný Štál (Alistál). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 35626356 341.

Pro Ecclesia

Cím: Kósu Schoppera 25, 048 01 Rožňava (Rozsnyó). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 31256325.

Eben-Háezer

Cím: Hámosiho 190, 049 51 Brzotín (Berzété). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 31256317.

Bodor István

Cím: Hlavné námestie 16, 979 01 Rimavská Sobota (Rimaszombat). Jogi forma: neinvestičný fond (nem beruházási alap). IČO: 37954083.

Dobrý Pastier – Jó Pásztor

Cím: Štermenská 585, 925 23 Jelka (Jóka). Jogi forma: nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet). IČO: 36084115.

Reformovaná záchranná misia – Református Mentőmisszió

Cím: 930 14 Mad 104. Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás). IČO: 36078158.

Készítette: –akb–

Csilizpatas

A lelkészbeiktatás összekovácsolt

A falu népe hónapokig nagy izgalommal, kitartással és odaadóan készülődött arra az eseményre, amelynek mondhatni első ízben voltak tanúi még az idősebb generáció tagjai is 2005. november 13-án. Ez az alkalom, amely képes volt egy emberre kovácsolni Csilizpatas lakosait, megválasztott lelképásztorunk, **Misák Alica** beiktatása volt.

„Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljete” (Fil 4,4). Az igének ez az üzenete adta meg az alaphangját nemcsak az előkészületeknek, hanem magának a számunkra oly régen vágyott eseménynek is.

„Jó most elöttetek megállni, s megvallani sok harc után, hogy szüntelen szólott az Ige, s az éjben is maradt sugár. Keresem az áldást, amelyről nem mondhatunk le sohasem, Keresem az Istent szívemmel, – a szívetekben keresem...”

Rozsnyó

Adventi evangelizációs alkalmak

„Lelkünk kiált, hozzád kiált, Jézus! Jöjj gyorsan!” – hangzott az ének, mely az Úr eljövételére váró emberek adventi kiáltását visszhangozta. A karácsonyi ünnepekre való méltó lelki felkészülést szolgálták a már hagyományos evangelizációs alkalmak a berzétéi, kőrösi, rozsnyói, szilicei, jólézi és szalóci gyülekezetek számára. 2005. december 9-e és 11-e között a rozsnyói városháza nagytermében jöttünk össze nem csupán reformátusok, de katolikusok, evangélikusok és az apostoli gyülekezet tagjai is.

Pintér Béla, P. Szabó Barnabás és felesége, **Teodóra**, valamint **Mudi Henrietta Judit** hirdették Isten igéjét szóban és énekben.

Az első este témája a *Mt 1,18–24* volt, minek alapján elhangzott, hogy abból a célból, hogy Isten utat készítsen a Megváltónak, belenyúlt József életébe. S belenyúl mindannyiunkéba, ha hagyjuk. Előtte idegen uralom, az ördög uralma alatt él mindenki. Isten képes új életet adni, összetörni az igát. Ami embernek lehetetlen, Istennek lehetséges.

A második este a *2Kir 4*-ből a szegény özvegy reménytelennek látszó esetét

Ezekkel a bizonyoságtévő szavakkal nyitotta meg gyülekezetünk kép-

tagja ezúton is köszönetét és háláját fejezi ki.



Fazekas László püspökhelyettes átadja Misák Alica beiktatott lelképásztornak a templom kulcsát. (A szerző felvételei)

viselője az ünnepélyes beiktatást, melynek szolgálatát **Fazekas László** püspökhelyettes végezte, akinek őszinte készségéért és együttműködéséért gyülekezetünk valamennyi

alázattal mind lerakni, s így szabaddá lett szívvel és kézzel kínálni fel magunkat neki szolgálatra.”

A szívüket erre a napra ünneplőbe öltöztetett hívek seregét legnagyobb örömünkre majdnem teljes létszámban megtisztelte a pozsonyi egyházmegye lelkészi kara, de képviselve volt a komáromi és a barsi egyházmegye is.

A beiktatás és az ünnepi köszöntök után a jelenlevők részesei lehettek egy sokakat megérintő műsornak, amit **Bacsó Mátyás** adott elő gyülekezetünk gyerekseregének közreműködésével.

Az istentiszteletet követően terített asztalok vártak a vendégekre. Ezt a napot megélve örömmel és hálással szívvel nyugtázzhatjuk, hogy nem arra hívatunk el, hogy a világban lévő gonoszságnak legyünk a visszhangja,



hanem annak a kifogyhatatlan szeretetnek, amely Krisztus keresztyéről árad reánk szakadatlanul. Kérjük Istent, hogy ezt az élő hitet élessze, fejlessze és erősítse mindnyájunkban.

Csóka Györgyi

Mixtaj Istváné

Madar Templom- és orgonaszentelés

Egyházunk püspökét, Erdélyi Gé-zát, a Dunántúli Református Egyház-kerület püspökét, Márkus Mihályt, a szomszédos egyházmegyék espereseit, németországi vendégeinket és a har-minc lelkipásztorrt több mint hat-százán várták 2005. december 4-én a felújított, 314 éves, ősi madari temp-lomban.

Dobai Sándor espereshelyettes igeol-vasását és imádságát követően dr. Erdélyi Géza püspök hirdette az igét a *Zsid 13,14* alapján, aki megállapította, hogy a 17. század második felében épített s napja-inkban felújított templom szépsége az ál-landóságról beszél. Csalóka lehet a kép, mert Isten ígéje az egyház és a keresz-tyén élet létformájáról egy másfajta di-menziót mutat fel. Az Úr annalesében megírt sorsunk egy útjárás a mulandóból az örökkévaló, a krisztusi felé.

Nagy Lajos, a madari ekléziában szolgálati jubileumát ünneplő lelkész felolvasta jelentését a megtett útról. Örö-mének adott hangot, hogy 1980 nyarán egy ősi településre (a falu „születésével” kapcsolatos kutatások eredményeként tudjuk, hogy Imre király ún. királyi ma-darászokat telepített le 1198-ban a komá-romi várbirtok azon részén, ahol a köz-ség ma is fekszik; s ezen uralkodói dön-tés következtében a királyi madarászok-

szabadult Sajószentpéteri Márton épített-e fel ezt az 1691. január 6-án felszentelt templomot, amelyet a mai gyülekezet – 2,1 millió koronás költségvetéssel, hal-latlan mérvű adakozással, szak- és fizi-kai munkával kívül-belül, a teljesség ígé-nyével – felújított.

A madari templomban soha nem volt klasszikus orgona (1985-től egy szinte-tizátor segítette az éneklést), s a temp-lomjavítás után a lelkész elkezdte hí-resztelni nagy álmát: szükség volna egy, a templom nagyságához méretezett kon-certorgonára. Ismét elkezdtek a gyüleke-zet tagjai adakozni, a községi hivatal is felvállalta az ügyet, Németországban pe-dig **dr. Cseri Gyula** volt a segítő karunk. Ma már tudjuk, hogyha Isten velünk, a leglehetőlenebb álom is valósággá lesz. Együtt csodálhatjuk a világ egyik leghí-resebb orgonaépítő gyára, az Alfred Füh-rer cég modern, mechanikus, tizenkilenc sípos koncertorgonáját, amit **Albert Miklós** mester kollektívája épített fel a Németországból kamionnal ideszállított csomagolt panelokból. Amikor köszönet mondunk mindenkinek, összegezve a tényeket s emlékezve a megtett útra, a zsolttáros hitvallása jut eszünkbe: „...megtelt a szánk nevetéssel, és örömkialtás volt nyelvünkön... Hatalmas dolgot tett velünk az Úr, ezért örvendezünk” (*Zsolt 126,2a-3*).



A megújult templom. (Czékus Péter fotói)

énekkara. Németországi vendégeink be-széde után dr. Márkus Mihály püspök köszöntötte a jubiláló lelkészt, majd **id. Varga László** presbiter és **Édes Rebeka** pótpresbiter mondtak köszönetet neki a huszonöt év alatt elvégzett munkájáért és nyújtották át a gyülekezet gazdag aján-dékát.

A Himnusz eléneklésével ért véget há-laadó istentiszteletünk, amely után min-denkit gazdagon terített asztal várt. Soli Deo gloria!

Nagy Lajos

Alsószöllős

A helyünkön vagyunk-e?

2005. december 18-án az alsó-szöllősi gyülekezetben gyülekezeti nap volt. A templomi istentiszteleten **Somogyi Alfréd** apácaszakállasi lelkész hirdette a *Mal 6,8* alapján a mennyei üzenetet: Isten igazságot, a törvény megtartását kéri népétől. Ez az igazságosság nem lebecsülni, de felmenteni akar, amint ezt Jézus Krisztus alázatosan cselekedte.

Az istentisztelet után az igehirdető *Helyem a gyülekezetben* címmel tar-tott előadást. A Szentírás alapján próbálta megértetni, hogy Isten kö-zösségre teremtette az embert. Min-den egyháztag azzal szolgálhat, amije van. Az időhiányra való hivat-kozás nem mentség, hiszen Isten ti-zedet kért a népétől, s a heti negy-ven munkaóra utáni négy órát iga-zán fordíthatnánk a testvéri szeretet ápolására. Az előadó kiemelte, hogy mindent, amit teszünk a gyülekezet-ben, Krisztusért tegyük, hogy látható legyen Isten országglása.

Berez István



ról kapta a település a nevét), olyan gyü-lekezetbe került, ahol a nyomdász refor-mátor, Huszár Gál kezdte hirdetni a „ke-gyelemből tartattatunk meg hit által” krisztusi evangéliumát 1561-ben, ahol a soproni országgyűlés határozata értelmé-ben (750 református élt akkor a faluban) templomot lehetett építeni. A gályákról

Az orgonát az építését felügyelő **dr. Szabó Imre** egyetemi tanár mutatta be Bach- és Händel-művek előadásával. A koncerten hegedűn közreműködött **Nagy Zsolt**. Szerepelt még az iskolás gyerme-kek énekkara, versek hangzottak el **Cseh Gizella** és **Kiss Réka** tolmácsolásában, fellépett a gyülekezet négyzólamú

A Kamocsai Református Egyház-köztség, a községi hivatal és a Magyar Koalíció Pártja helyi szervezetének rendezésében került sor február 25-én a *Múlnak a gyermekévek* című ifjúsági konferenciára Kamocsán.

Falvaink, egyházunk, magyar népünk közös problémája a gyermekhiány, fiataljaink elvándorlása. Ezekre a problémákra igyekezett rámutatni **Szigeti László** iskolaügyi miniszter. **Dr. Erdélyi Margit**, a Selye János Egyetem Pedagógiai Karának dékánja az egyetem azon terveiről beszélt, melyekkel vonzóbbá tudják tenni az itthon maradáást. **Farkas Iván** parlamenti képviselő arra hívta fel a figyelmet, hogy talán a fiataloknak a politikába való bevonása is jó módszer lehetne társadalmunk formálására.

A konferenciát egy holland református párt, a Staatkundig Gereformeerde Partij kezdeményezte (és anyagilag is támogatta). Képviselőként körünkben tiszteletgömbök **Jan Schippers**et, aki a hollandiai ifjúságpolitikáról beszélt. Az előadásokat

Kamocsa

Múlnak a gyermekévek



Keszegh Béla, Juhász György parlamenti képviselő, Farkas Iván és Szigeti László

követően vitafórumra került sor, amit **Keszegh Béla**, a Kempelen Farkas Társaság elnöke vezetett.

A hallgatóságot a környék polgármesterei, iskolaigazgatók, alapítványi elnökök, fiatal diplomaták és református lelkészek képezték. Egyházunk vezetői kö-

zül jelen volt **Fazekas László** püspök-helyettes és **Varga László** megbízott főgondnok is.

Iliás Tamás

Felvételi

A rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium felvételt hirdet a 2006/2007-es tanévre az alábbi képzési formákban:

Nyolcosztályos gimnázium – idegen nyelvi tagozat; azonosító szám: 79 025 73

A jelentkezési lap benyújtásának határideje: **2006. április 10.**

A felvételi időpontja: 2006. június 6.

Felvételizni írásban nem kell. A diákok szóbeli vizsgát tesznek magyar és szlovák nyelvből, matematikából, miáltal felmérjük kifejezőképességüket és logikus gondolkodásukat. A diákok értékrendjének megismerése is célja a vizsgának.

Négyosztályos gimnázium – általános tagozat; azonosító szám: 79 025

A jelentkezési lap benyújtásának határideje: **2006. április 6.**

A felvételi időpontja: 2006. május 2. és 4., második forduló: 2006. június 13.

A felvételi két részből áll: írásbeliből (magyar nyelv és irodalom, szlovák nyelv és irodalom és matematika) és szóbeliből. (Nem kell írásbeli felvételi vizsgát tenniük azoknak, akik 1,8-asnál jobb tanulmányi átlaggal jelentkeznek.) A szóbeli vizsga célja a diákok értékrendjének megismerése.

Távolabbról jelentkező diákoknak az iskola diákkotthonában szállást és teljes ellátást tudunk biztosítani.

Bővebb felvilágosítás a gimnázium titkárságán lehet kapni: tel.: **047/5621 511**, e-mail: **tmrg@post.sk**, honlap: **www.tmrg.szm.sk**

A Zsinati Iroda hírei

Ülésezett a Generális Konvent. A Kárpát-medencei református egyházak és egyházkerületek elnökségei március 6-án és 7-én Beregszászon tanácskoztak. A résztvevők szót ejtettek az V. Magyar Református Világtalálkozó szervezési kérdéseiről és a 2007-ben Nagyszombaton megrendezendő Európai Ökumenikus Nagygyűlésről. Ez utóbbival kapcsolatban döntöttek arról, hogy a 2007-es ökumenikus imahéthez kapcsolódóan előkészítő programokat szerveznek majd. Az egyházkerületek elnökségei foglalkoztak a kárpátaljai zsinat döntéseivel, és megismerkedtek a helyi gyülekezeti élettel is. Elhatározták továbbá, hogy a Magyarországi Református Egyház a kárpát-medencei református gimnazisták számára pályázatot hirdet az 1956-os forradalomhoz kapcsolódó művekre. Egyházunkat a tanácskozáson Erdélyi Géza püspök képviselte.

V. Magyar Református Világtalálkozó. A Kárpát-medencei magyar református egyházak és egyházkerületek elnökségei több ülés alkalmával foglalkoztak a 2006-ban esedékes V. Magyar Református Világtalálkozó kérdésével. Sajnos a rendezvény szervezése nemcsak az egységet erősítette, hanem feszültségekkel is járt. Egyházunk Zsinati Elnöksége és Zsinati Tanácsa a Királyhágómelléki Református Egyházkerülettel karöltve nehezményezi, hogy a rendezvényre a

Magyar Reformátusok Világszövetsége mellőzésével kerül sor, pedig a szervezet a világtalálkozók szervezéséből országnrészről vállalt. Egyházunk – gyülekezeteink és híveink épülését szem előtt tartva – nem zárkózik el a 2006. évi megrendezés elől. Rendezvényei a következők lesznek:

– Ünnepi istentisztelet, 2006. augusztus 6., Nagyálkna

– Fiatal reformátusok találkozója, 2006. augusztus 8–12., Gombaszög

– Bocskai–Rákóczi-emléknap, 2006. augusztus 19., Kassa

– Keresztyén zenekarok Kárpát-medencei találkozója, 2006. augusztus 26., Révkomárom.

Anyaországi vendégszolgálat egyházunkban. A Kárpát-medencei református egyházak és egyházkerületek elnökségei kezdeményezésére második alkalommal kerül sor szervezett módon magyarországi református lelkészek csereszolgálatára. A javasolt időpont: **2006. április 30.** A kezdeményezés 2004-ben indult el, azóta két alkalommal hirdették Isten ígését határon túli lelkészek (Erdélyből, Kárpátaljáról, a Délvidékről és a Felvidékről egyaránt) magyarországi gyülekezetekben. Ezt a szolgálatot viszonozzák anyaországi lelkész testvéreink, amikor ők indulnak útra, hogy közöttünk hirdessék Krisztus evangéliumát. Fogadjuk szolgálatukat szeretettel!

Főgondnokválasztás

Mint ismeretes, Koncsol László főgondnok családi okok miatt 2005. december 31-i hatállyal lemondott tisztségéről. A Zsinat által kiírt időközi főgondnokválasztás kapcsán egyházunk Választási Bizottsága 2006. január 30-án Rimaszombatban ülésezett, és elnökévé **dr. Édes Árpád** világi zsinati képviselőt választotta meg.

A bizottság összesítette az egyházmegei közgyűlések általi jelöléseket, és az irányadó számok alapján rangsorolta a jelölteket: **Szaniszló Sándor** (9264), **Fekete Vince** (4792), **Gál Tibor** (4766), **Milan Šikra** (4352). Közülük az első három lett főgondnokjelölt, ők kerültek fel a szavazólapra – tájékoztatta lapunkat dr. Édes Árpád elnök.

Szaniszló Sándor (1958) komaróci gondnokhelyettes, az abauj-tornai egyházmegye főjegyzője, főállásban faluja polgármestere. Fekete Vince (1955) a komáromi egyházközség és egyházmegye gondnoka, főállásban a komáromi Művészeti Alapiskola igazgatója. Dr. Gál Tibor (1938) a nyitrai egyházközség gondnoka, matematika–fizika szakos tanár, lakhelyén egyetemi docens.

A presbitériumoknak szavazatukat 2006. február 25-ig kell eljuttatniuk a Zsinati Irodába. A Választási Bizottság a szavazatbontás munkáját 2006. március 3-án végzi el.

(kis)

Végtisztesség és megemlékezés

Ez év első hónapjában nagy megdöbbenéssel fogadtuk a hírt, hogy Koszovóból hazatérő békefenntartó katonáink repülőszerencsétlenség következtében elhunytak. A magyarországi Hejce községnél lezuhant gép fedélzetén 42 katonavesztette életét.

A katasztrófa után hét nappal, január 26-án az eperjesi sportszarnokban vett végső búcsút az ország a szerencsétlenség áldozataitól. A közel kétórás állami gyászszerertartás, amelyen egyházunkat **ifj. Demes Tibor** hardicsai lelkipásztor képviselte, imádságokkal és vigasztaló szavakkal fejeződött be, amelyeket **František Rábek**, a szlovák fegyveres erők ordináriusa és **Tomáš Semko ezredes**, a szlovák fegyveres erők generális lelkésze mondott.

Január 27-én a keletkassai egyházmegye Bélyben megtartott rendkívüli közgyűlésén egyperces néma csennel emlékeztünk a tragédiában elhunytakra.

ifj. Demes Tibor

Pályázat

A Lévai Református Egyházközség pályázatot hirdet a Magyar Tanítási Nyelvű Egyházi Gimnázium igazgatói posztjának betöltésére. A jelentkezés feltételeit a Szlovákiai Református Keresztyén Egyháznak a református közoktatásról szóló, 1/2000-es számú törvény 13. §-ának 5. bekezdése szabályozza. A pályázat beküldésének határideje: **2006. április 30.** A jelentkezéseket a következő címre várjuk: **Református Lelkészi Hivatal, Mlynská 4, 934 01 Levice.**

Bővebb információ a **036/63 120 71-es** telefonszámon kérhető.

Kassai Gyula,
lelkipásztor

Könyvterjesztés

Egyházunk iratmissziója előmozdítása érdekében a Zsinati Elnökség 202/2005-ös számú határozatával hozzájárult ahhoz, hogy Rác Zoltán miskolci könyvkereskedő (aki komáromi református lelkészcsaládból származik), kiterjessze tevékenységét egyházunk területére.

Nevezett vállalkozó a Tiszáninneri Református Egyházkerület székháza mellett református könyvesboltot működtet, emellett nagyobb gyűlekezetekbe is kiszáll. Így szervezett már könyvadásztást tavaly adventben Rimaszombatban, Rozsnyón, Kassán és Komáromban is.

A hasonló könyvvásárok vagy egyéb iratmissziós alkalmak szervezése iránt érdeklődők Rác Zoltánnal a következő címen vehetik föl a kapcsolatot: **Czár-Tex Bt., Óvoda u. 2, 3521 Miskolc;** tel.: **003646/404 453,** mobil: **003670/38 40 644, 003630/68 31 083,** e-mail: **czartex@freemail.hu.**

Lelkészképesítő vizsgák

A Zsinati Iroda értesíti a vizsgázni kívánó lelkészjelölteket, hogy idén a lelkészképesítő vizsgák a következő napokon lesznek megtartva:

1. lelkészképesítő vizsga: június 28.
2. lelkészképesítő vizsga: június 29.

Mindkét vizsga helyszíne a komáromi Zsinati Elnökségi Iroda.

A lelkészképesítő vizsgákra való jelentkezés határideje: **2006. április 30.** A feltételekről a Zsinati Iroda ad bővebb felvilágosítást.

■ A Határon Túli Magyarok Hivatalának új elnöke Komlós Attila református lelkész, a Reformátusok Lapja egykori főszerkesztője lett.

■ Minden év márciusának első péntekén rendezik meg a Nők Világimanapját. Idén 170 ország keresztyén asszonyai a Dél-afrikai Köztársaság sokat szenvedett (és ma is szenvedő) lakosaira gondolnak imádkozó együttléteiken.

■ 325 éve a soproni országgyűlés Madart artikulás helyé nyilvánította. Április 9-én 15 órai kezdettel a madari református templomban tartják annak a tizenöt településnek a találkozóját, amelyek egykori lakosai 1793-ig Madarra jártak istentiszteletre.

■ Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem idei Akadémiai Napjait május 21. és 27. között Rimaszombatban tartja. A tanulmányi hét témája: Határtalan régiók. Érdeklődni és március 31-ig jelentkezni a következő címen lehet: **Demeter Gellért, Hársfa u. 18, II. 25, 1074 Budapest,** tel.: **003620/520 1243,** e-mail: **demeter.gellert@empisz.org**

A Pátria rádió (927 és 1017 kHz-en) protestáns műsorai:

Március 19-én 8.05-kor a Világosság című református félóraban a gonosz szolga példázatáról Szabóné Híres Erzsébet deáki lelkipásztor szól a hallgatókhoz.

Április 2-án 8.05-kor a Világosságban Szabó Sándor sókszelőcei lelkipásztor a bolond gazdag példázatát hozza közelebb a hallgatókhoz.

Ismétlés: csütörtökön 11 órakor.

Szerkesztő: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Dr. Erdélyi Géza
Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkészi hivatalokban.
Előfizetési díj: egy évre 120 korona.
A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla
Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely
ISSN: 1335-7298

Regisztrációs szám: SÚTI 15/6